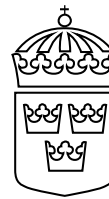

Regeringens proposition

2015/16:28

Vissa frågor om behandling av personuppgifter
och regleringen av id-kortsverksamheten hos
Skatteverket

Prop.
2015/16:28

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 8 oktober 2015

Stefan Löfven

Per Bolund
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter. Lagen ersätter bestämmelser i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret. Syftet med den nya lagen är att ge Skatteverket möjlighet att behandla personuppgifter på ett effektivt och ändamålsenligt sätt i de aktuella verksamheterna och att samtidigt skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling.

Vidare föreslås vissa förändringar i bestämmelserna i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet om myndigheters direktåtkomst till folkbokföringsdatabasen och om möjligheten att lämna ut uppgifter till enskilda genom direktåtkomst. Förslagen syftar till att effektivisera utlämnandet av uppgifter samtidigt som hänsyn tas till de enskildas personliga integritet.

Det föreslås också att den reglering som finns i förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige till stora delar tas in i en ny lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige. En bestämmelse om myndigheters uppgiftsskyldighet gentemot Skatteverket föreslås också flyttas från skatteförfarandeförordningen (2011:1261) till skatteförfarandelagen (2011:1244).

De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2016.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	6
2	Lagtext	7
2.1	Förslag till lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter	7
2.2	Förslag till lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige.....	10
2.3	Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken	13
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	14
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.....	17
2.6	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	19
3	Ärendet och dess beredning	21
4	Övergripande rättslig reglering till skydd för personuppgifter.....	21
4.1	Regeringsformen	21
4.2	Europakonventionen.....	22
4.3	Dataskyddskonventionen.....	22
4.4	EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna	23
4.5	Dataskyddsdirektivet	23
4.6	Personuppgiftslagen	24
5	Behandling av personuppgifter i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna hos Skatteverket.....	25
5.1	Äktenskapsregisterverksamheten	25
5.1.1	Handläggning av registreringsärenden och förande av äktenskapsregistret	25
5.1.2	Utlämnande av uppgifter från äktenskapsregistret	27
5.2	Bouppteckningsverksamheten	28
5.2.1	Bakgrund	28
5.2.2	Handläggning och registrering av bouppteckningar	28
5.2.3	Övriga arvsärenden.....	29
5.2.4	Europeiska arvsintyg	29
5.2.5	Regleringen i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	31
5.3	En ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter	31
5.3.1	En ny lag bör införas	31

5.3.2	Lagens tillämpningsområde.....	33
5.3.3	Lagens syfte.....	34
5.3.4	Lagens förhållande till personuppgiftslagen och personuppgiftsansvar	34
5.3.5	Den enskildes inställning till personuppgiftsbehandling.....	35
5.3.6	Ändamål	36
5.3.7	Behandling av känsliga personuppgifter.....	38
5.3.8	Sökbegrepp	39
5.3.9	Utlämnande på medium för automatiserad behandling	40
5.3.10	Rättelse och skadestånd	43
5.3.11	Avgifter	43
5.4	Följdändringar i äktenskapsbalken	44
5.5	Ikraftträdande	44
6	Behandling av personuppgifter i folkbokföringsverksamheten.....	45
6.1	Myndigheters direktåtkomst till uppgifter i folkbokföringsdatabasen.....	45
6.2	Utlämnande av personuppgifter till enskilda genom direktåtkomst	49
6.3	Ikraftträdande	53
7	Lagreglering av bestämmelser i förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige	53
7.1	Förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige	53
7.1.1	Verksamheten med utfärdande m.m. av identitetskort för folkbokförda i Sverige	53
7.1.2	Behandling av personuppgifter i verksamheten med identitetskort för folkbokförda i Sverige	55
7.1.3	Överklagande m.m.	56
7.2	En reglering i lag bör införas	57
7.3	Bestämmelser om ansökan, utfärdande och återkallelse av identitetskort som tas in i den nya lagen	58
7.4	Bestämmelser om databasen som tas in i den nya lagen	60
7.4.1	Förhållandet till personuppgiftslagen	60
7.4.2	Databasens ändamål	60
7.4.3	Innehållet i databasen	61
7.4.4	Övriga bestämmelser om databasen som förs in i lagen	63
7.4.5	Den enskildes inställning till personuppgiftsbehandling.....	64
7.5	Överklagande m.m.	65
7.6	Ikraftträdande	65
8	Bestämmelser om uppgiftsskyldighet	66

8.1	Skyldighet för myndigheter att lämna uppgifter som behövs för kontroll eller beslut enligt skatteförfarandelagen på Skatteverkets begäran.....	66
8.1.1	En reglering i lag införs	66
8.1.2	Ikraftträdande	67
8.2	Andra bestämmelser om uppgiftsskyldighet som kan vara kvar i förordning.....	67
9	Konsekvenser av förslagen	68
9.1	Förslagen rörande behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter	68
9.2	Förslagen rörande behandling av personuppgifter i folkbokföringsverksamheten	68
9.3	Förslagen rörande identitetskort för folkbokförda i Sverige och myndigheters uppgiftsskyldighet gentemot Skatteverket	69
10	Författningskommentar	69
10.1	Förslaget till lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter	69
10.2	Förslaget till lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige.....	73
10.3	Förslaget till lag om ändring i äktenskapsbalken	77
10.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	77
10.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.....	78
10.6	Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	79
Bilaga 1	Sammanfattning av Skatteverkets promemoria Beskattningsdatabasen, bouppteckning och dödsboanmälan.....	80
Bilaga 2	Sammanfattning av Skatteverkets promemoria Folkbokföring och SPAR – några registerfrågor.....	81
Bilaga 3	Sammanfattning av promemorian Vissa registerfrågor	82
Bilaga 4	Lagförslagen i Skatteverkets promemoria Beskattningsdatabasen, bouppteckning och äktenskapsregister	83
Bilaga 5	Lagförslagen i Skatteverkets promemoria Folkbokföring och SPAR-några registerfrågor	88
Bilaga 6	Lagförslagen i promemorian Vissa registerfrågor	90
Bilaga 7	Förteckning över remissinstanserna	94
Bilaga 8	Lagrådsremissens lagförslag	96

Bilaga 9	Lagrådets yttrande	109	Prop. 2015/16:28
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 oktober 2015....	111	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter,
2. lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige,
3. lag om ändring i äktenskapsbalken,
4. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,
5. lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet,
6. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte

1 § Syftet med denna lag är att ge Skatteverket möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i verkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid en sådan behandling.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 5–9 §§ gäller även vid behandling av uppgifter om avlidna.

3 § Behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Förhållandet till personuppgiftslagen

4 § Vid behandling av personuppgifter som omfattas av denna lag gäller personuppgiftslagen (1998:204), om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Personuppgiftsansvar

5 § Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför.

Tillåtna ändamål

6 § Personuppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Behandling av känsliga personuppgifter

7 § Känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas även i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

Sökbegrepp

8 § Vid sökning får endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar får dessutom namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Som sökbegrepp får inte känsliga personuppgifter som avses i 7 § användas.

Utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling

9 § Personuppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling om det inte är olämpligt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar av möjligheterna att lämna ut personuppgifter på medium för automatiserad behandling.

Rättelse och skadestånd

10 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd tillämpas också vid behandling av personuppgifter i strid med denna lag.

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om avgifter för utlämnande av uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2.2 Förslag till lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer (den utfärdande myndigheten) kan utfärda ett identitetskort på ansökan av en person som har fyllt 13 år och som är folkbokförd i landet enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Ansökan

2 § Den som ansöker om ett identitetskort är skyldig att i samband med ansökan

1. låta den utfärdande myndigheten ta en bild i digitalt format av sökandens ansikte eller, om det finns synnerliga skäl, ge in ett välliknande fotografi, och

2. styrka sin identitet och övriga personuppgifter.

3 § Om sökanden har uppehållstillstånd i Sverige ska han eller hon anses ha styrkt sin identitet om de uppgifter som lämnas i ansökan om identitetskort stämmer överens med vad som har registrerats i fråga om uppehållstillståndet. Identiteten ska dock inte anses ha styrkts på detta sätt, om särskilda skäl talar emot det.

Sökanden ska ange om han eller hon vill styrka identiteten på detta sätt.

4 § En ansökan om identitetskort ska avslås om förutsättningarna i 1 § inte är uppfyllda eller det som anges i 2 § eller som har föreskrivits av regeringen i fråga om ansökan inte har iakttagits och sökanden inte har följt en uppmaning att avhjälpa bristen.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om ansökan och utfärdande av identitetskort.

Återkallelse

6 § Ett identitetskort ska återkallas om

1. det fanns hinder mot att utfärda identitetskort vid tiden för utfärdandet och hindret fortfarande består,

2. någon väsentlig uppgift som framgår av identitetskortet är felaktig eller inte längre gäller, eller

3. någon annan än den som identitetskortet är utställt på förfogar över kortet.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om förfarandet vid återkallelse av identitetskort.

8 § Den utfärdande myndigheten ska med hjälp av automatiserad behandling föra en databas med en samling uppgifter om identitetskort för folkbokförda i Sverige.

9 § Behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Förhållandet till personuppgiftslagen

10 § Vid behandling av personuppgifter i databasen gäller personuppgiftslagen (1998:204) om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Personuppgiftsansvar

11 § Den utfärdande myndigheten är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför.

Ändamål

12 § Personuppgifter får behandlas i databasen om det behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Innehållet i databasen

13 § Känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas även i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

14 § En kopia av den ansiktsbild som identitetskortet har försetts med får behandlas i databasen.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter databasen ska eller får innehålla.

Utlämnande av uppgift om identitetskorts giltighet

16 § Uppgift om ett identitetskorts giltighet får lämnas ut genom direktåtkomst.

Sökbegränsningar

17 § Ansiktsbilden enligt 2 § 1 och 14 § får inte användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling.

Prop. 2015/16:28 Känsliga personuppgifter som avses i 13 § och uppgifter om lagöverträdelser som avses i 21 § personuppgiftslagen (1998:204) får inte användas som sökbegrepp.

Rättelse och skadestånd

18 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd tillämpas också vid behandling av personuppgifter i strid med denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Övriga bestämmelser

19 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

20 § Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § äktenskapsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

1 §¹

För hela landet gemensamt *skall* För hela landet gemensamt *ska*
föras ett äktenskapsregister för *Skatteverket föra* ett äktenskaps-
inskrivning av de uppgifter som register för inskrivning av de
skall registreras enligt denna balk uppgifter som *ska* registreras enligt
eller som *skall* tas in i registret denna balk eller som *ska* tas in i
enligt andra bestämmelser. registret enligt andra bestämmelser.

Närmare föreskrifter om hur
äktenskapsregistret skall föras
meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § och 2 kap. 2, 3 och 10 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²

Uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs hos Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter,
2. bestämmande av pensionsgrundande inkomst,
3. fastighetstaxering,
4. revision och annan analys- eller kontrollverksamhet,
5. tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning,
6. handläggning

a) enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter och

b) av andra frågor om ansvar för någon annans skatter och avgifter,

7. fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande,

8. verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

9. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

10. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad, och

11. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

8. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

9. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad, och

10. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas för tillhandahållande av information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2014:1477.

2 kap.**2 §³**

I databasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–10. Uppgifter om andra personer får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

3 §⁴

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,

2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare,

3. registrering för skatter och avgifter,

4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,

5. bestämmande av skatter och avgifter,

6. underlag för fastighetstaxering,

7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,

8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,

9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,

10. yrkanden och grunder i ett ärende,

11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,

12. uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

13. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

14. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, och

15. uppgifter om sjuklöne-kostnad.

12. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

13. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, och

14. uppgifter om sjuklöne-kostnad.

³ Senaste lydelse 2014:1477.

⁴ Senaste lydelse 2014:1477.

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer *meddelar* som regeringen bestämmer *kan med närmare föreskrifter om vilka stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen uppgifter som får behandlas i meddela* närmare föreskrifter om databasen enligt första stycket. vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

10 §⁵

Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får endast uppgift om namn, person- eller samordningsnummer, beteckning för fastighet samt uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) användas som sökbegrepp.

I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken får vid sökning i skattedatabasen endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Som sökbegrepp får dock inte uppgift som avses i 1 kap. 7 § användas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

⁵ Senaste lydelse 2009:491. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet

Prop. 2015/16:28

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 och 9 §§ lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §²

En myndighet får ha direktåtkomst till uppgift om person- eller samordningsnummer, namn, adress, folkbokföringsfastighet, lägenhetsnummer och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen. En myndighet får även ha direktåtkomst till andra uppgifter som avses i 3 § första och tredje styckena om myndigheten enligt lag eller förordning får behandla dem.

En myndighet får ha direktåtkomst till uppgift om person- eller samordningsnummer, namn, adress, folkbokföringsfastighet, lägenhetsnummer, *distrikt* och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen.

En myndighet får även ha direktåtkomst till andra uppgifter i databasen om myndigheten behöver uppgifterna för att fullgöra sitt uppdrag och får behandla dem. Uppgifter som avses i 3 § andra stycket får dock inte lämnas ut genom direktåtkomst. Direktåtkomst får inte medges om det är olämpligt ur integritetssynpunkt.

9 §

En enskild får ha direktåtkomst till uppgifter i databasen endast om regeringen har meddelat föreskrifter om det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första stycket. Åtkomst till uppgifter om annan person än den enskilde själv får dock medges endast till uppgifter

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § *regeringsformen* meddela föreskrifter om vilka uppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första stycket. Åtkomst till uppgifter om annan person än den

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:671.

² Senaste lydelse 2006:380.

Prop. 2015/16:28 som avses i 8 § första *meningen*.

enskilde själv får dock medges endast till uppgifter som avses i 8 § första stycket och till uppgifter om samband inom folkbokföringen med den enskilde eller med barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2.6 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Prop. 2015/16:28

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att 1 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas ett nytt kapitel, 42 a kap., av följande
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

I denna lag finns bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatter och
avgifter.

Innehållet i lagen är uppdelat enligt följande.

AVDELNING VIII. UTREDNING
OCH KONTROLL

42 kap. – Tillsyn över kassa-
register och kontrollbesök

AVDELNING IX ERSÄTTNING
FÖR KOSTNADER FÖR
OMBUD, BITRÅDE ELLER
UTREDNING

AVDELNING VIII. UTREDNING
OCH KONTROLL

42 kap. – Tillsyn över kassa-
register och kontrollbesök

42 a kap. – *Myndigheters
skyldighet att lämna uppgifter på
Skatteverkets begäran*

AVDELNING IX ERSÄTTNING
FÖR KOSTNADER FÖR
OMBUD, BITRÅDE ELLER
UTREDNING

**42 a kap. Myndigheters skyldig-
het att lämna uppgifter på
Skatteverkets begäran**

1 §

*Uppgifter som en myndighet
förfogar över och som behövs för
kontroll eller beslut enligt denna
lag ska på Skatteverkets begäran
lämnas till verket.*

*Första stycket gäller dock inte i
fråga om uppgifter för vilka
sekretess gäller till följd av 15 kap.
1 eller 2 § eller 16 kap. 1 §
offentlighets- och sekretesslagen
(2009:400) eller en bestämmelse*

¹ Senaste lydelse 2015:69.

till vilken det hänvisas i någon av dessa paragrafer.

Om sekretess gäller för en uppgift enligt någon annan bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen och ett utlämnande skulle medföra synnerligt men för något enskilt eller allmänt intresse, är en myndighet uppgiftsskyldig bara om regeringen på ansökan av Skatteverket beslutar att uppgiften ska lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Regeringen har i ett beslut den 15 november 2012 (Fi2012/04241/S3) gett Skatteverket i uppdrag att utreda vissa frågor om behandling av uppgifter i Skatteverkets verksamheter. Bakgrunden till uppdraget var bl.a. att såväl den tekniska utvecklingen i samhället som utvecklingen av lagstiftningen på området hade lett till att det fanns behov av att överväga vissa ändringar i författningarna. Skatteverket har i tre olika promemorior lämnat förslag till författningsändringar som berör behandling av personuppgifter i olika verksamheter hos Skatteverket. I denna proposition behandlas vissa av de förslag som lämnats av Skatteverket i de olika promemoriorna. De förslag som behandlas gäller behandling av personuppgifter i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna och i folkbokföringsverksamheten.

Finansdepartementet har vidare, i en promemoria, gjort en översyn av förordningsbestämmelser med anledning av integritetsskyddet i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen för att bedöma om bestämmelserna måste eller bör tas in i lag. I propositionen föreslås att vissa bestämmelser i den nuvarande förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige tas in i en ny lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige samt att en bestämmelse om uppgiftsskyldighet i skatteförfarandeförordningen (2011:1261) förs in i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Sammanfattningar av relevanta delar av de promemorior som innehåller de förslag som behandlas i denna proposition finns i *bilaga 1–3*. De behandlade lagförslagen i promemoriorna finns i *bilaga 4–6*. Promemoriorna har remissbehandlats. Förteckningar över remissinstanserna finns i *bilaga 7*. Remissammanställningar finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2012/04241/S3 och Fi2015/02161/S3).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 3 september 2015 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 8*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 9*. Regeringen har i huvudsak följt Lagrådets synpunkter, som behandlas i avsnitt 7.3, 7.4.2 och i författningskommentaren. Förslaget till ändring i 2 kap. 2 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

4 Övergripande rättslig reglering till skydd för personuppgifter

4.1 Regeringsformen

Grundläggande bestämmelser om skydd för den personliga integriteten finns i regeringsformen. I målsättningsstadgandet i 1 kap. 2 § första

stycket slås det fast att den offentliga makten ska utövas med respekt bl.a. för den enskilda människans frihet och i fjärde stycket anges bl.a. att det allmänna ska värna den enskildes privatliv och familjeliv. Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Inskränkningar i det grundlagsfästa skyddet kan endast göras genom lag och bara under de förutsättningar som anges i 2 kap. regeringsformen. Genom en särskild övergångsbestämmelse fortsätter dock äldre regleringar som inte har lagform att gälla till utgången av 2015.

I förarbetena till bestämmelsen i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen anges att en åtgärd som vidtas primärt i syfte att ge myndigheterna underlag för beslutsfattande i enskilda fall i många fall kan anses innebära kartläggning av enskildas förhållanden. Så torde enligt förarbetena vara fallet i fråga om ett stort antal uppgiftssamlingar som det allmänna förfogar över (prop. 2009/10:80 s. 180). Av förarbetena framgår också bl.a. att bestämmelsen endast omfattar sådana intrång som på grund av åtgärdens intensitet eller omfattning eller av hänsyn till uppgifternas integritetskänsliga natur eller andra omständigheter innebär ett betydande ingrepp i den enskildes privata sfär (a. prop. s. 250).

4.2 Europakonventionen

Enligt artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) har var och en rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. En offentlig myndighet får inte inskränka åtnjutande av denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter (artikel 8). Europakonventionen gäller som lag i Sverige.

4.3 Dataskyddskonventionen

Bestämmelser av särskild betydelse för databehandling av personuppgifter finns i Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (dataskyddskonventionen) och dess tilläggsprotokoll. Konventionen trädde i kraft den 1 oktober 1985 och samtliga medlemsstater i EU har tillträtt den.

Konventionens syfte är att säkerställa respekten för grundläggande fri- och rättigheter, särskilt den enskildes rätt till personlig integritet i samband med automatisk databehandling av personuppgifter. Konventionens innehåll kan ses som en precisering av skyddet för den personliga integriteten som följer av artikel 8 i Europakonventionen.

Konventionen innehåller principer för dataskydd som de konventionsanslutna staterna måste iakttä i sin nationella lagstiftning. Det finns bl.a. krav på att uppgifterna ska inhämtas och behandlas på ett korrekt sätt och vara relevanta med hänsyn till ändamålet. Vidare uppställs krav på att vissa typer av uppgifter får undergå automatisk databehandling endast under vissa förutsättningar och att uppgifterna inte får bevaras längre än vad som är nödvändigt för ändamålen.

4.4 EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna

I artikel 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna föreskrivs bl.a. att var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem.

Av artikel 51 följer att stadgan riktar sig till verksamhet som utförs av EU:s egna organ och institutioner och att den blir tillämplig för medlemsstaterna endast i de fall där de tillämpar EU-rätten. Stadgan är följaktligen inte tillämplig på nationell lagstiftning där EU inte har lagstiftningskompetens.

När det gäller rättigheternas räckvidd följer av artikel 52 i stadgan att varje begränsning i utövningen av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan ska vara föreskriven i lag och vara förenlig med proportionalitetsprincipen och det väsentliga innehållet i fri- och rättigheterna. I den mån rättigheterna i stadgan motsvarar rättigheter som skyddas av Europakonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som enligt konventionen.

4.5 Dataskyddsdirektivet

Den 24 oktober 1995 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet). Direktivet syftar till att garantera en hög och i alla medlemsstater likvärdig skyddsnivå när det gäller enskilda personers fri- och rättigheter med avseende på behandling av personuppgifter och att främja ett fritt flöde av personuppgifter mellan medlemsstaterna i EU. Medlemsstaterna får inom den ram som anges i direktivet närmare precisera villkoren för när behandling av personuppgifter får förekomma. Sådana preciseringar får dock inte hindra det fria flödet av personuppgifter inom unionen.

Direktivet gäller inte för sådan behandling av personuppgifter som rör allmän säkerhet, försvar, statens säkerhet och statens verksamhet på straffrättens område.

4.6 Personuppgiftslagen

Dataskyddsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL. Bestämmelserna i personuppgiftslagen har till syfte att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Lagen är en generellt tillämplig skyddsreglering som gäller både för myndigheter och för enskilda som behandlar personuppgifter.

I lagen anges den grundläggande ramen för behandling av personuppgifter. Utgångspunkten i personuppgiftslagen är att behandling av personuppgifter är tillåten i de fall och på de villkor lagen anger. Med personuppgifter avses all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. Begreppet behandling av personuppgift omfattar i stort sett allt man kan göra med sådana uppgifter, t.ex. att samla in, registrera, sammanställa och sprida uppgifter. Lagen gäller i huvudsak sådan behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad. I de fall personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter vilka är tillgänglig för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier, omfattas även annan behandling av lagens tillämpningsområde.

I 9 § PUL anges vissa grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter. Personuppgifter får bara samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och de får inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilket de samlades in (den s.k. finalitetsprincipen). De personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålet med behandlingen, och fler personuppgifter får inte behandlas än vad som är nödvändigt med hänsyn till behandlingen. Vidare ska de personuppgifter som behandlas vara riktiga och, om nödvändigt, aktuella och alla rimliga åtgärder ska vidtas för att rätta, blockera eller utplåna sådana uppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Personuppgifter får som regel inte heller bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

I 10 § PUL finns en uppräkningslista av under vilka förutsättningar behandling av personuppgifter är tillåten. Personuppgifter får behandlas om den registrerade har gett sitt samtycke eller om behandlingen är nödvändig av olika angivna skäl, bl.a. för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig skyldighet, för att en arbetsuppgift av allmänt intresse ska kunna utföras eller för att den personuppgiftsansvarige ska kunna utföra en arbetsuppgift i samband med myndighetsutövning.

I 13 § PUL finns ett förbud mot att behandla känsliga personuppgifter. Med känsliga personuppgifter avses personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i en fackförening samt uppgifter som rör hälsa eller sexualliv. Ett antal undantag från förbudet anges i lagen. I 12 § PUL finns också ett förbud för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden. Det finns dock ett bemyndigande för regeringen, eller

den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från förbudet. Prop. 2015/16:28

Personuppgiftslagen innehåller flera bestämmelser som syftar till att genom information trygga den enskildes rätt att kontrollera om behandling av personuppgifter om honom eller henne pågår. Vidare ska enligt 28 § PUL personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga eller som annars inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagen, på begäran av den registrerade rättas, blockeras eller utplånas av den personuppgiftsansvarige. Lagen innehåller också bl.a. bestämmelser om säkerheten vid behandling av personuppgifter, tillsyn, skadestånd, straff och överklagande.

Personuppgiftslagen innehåller sedan januari 2007 en särskild regel i 5 a § om behandling av personuppgifter i ostrukturerat material som gör undantag från ett flertal av lagens bestämmelser. Sådan behandling får dock inte innebära att den registrerades personliga integritet kränks.

Personuppgiftslagen innehåller generella regler och är enligt 2 § tillämplig endast om det inte i någon annan lag eller i en förordning har meddelats avvikande bestämmelser. Sedan ett antal år tillbaka har det införts en stor mängd s.k. registerförfattningar med bestämmelser om behandling av personuppgifter. Syftet med registerförfattningarna är att anpassa regleringen till de särskilda behov som myndigheterna har i sina respektive verksamheter samt att göra avvägningar mellan behovet av effektivitet i berörd verksamhet och behovet av skydd för den enskildes personliga integritet.

5 Behandling av personuppgifter i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna hos Skatteverket

5.1 Äktenskapsregisterverksamheten

5.1.1 Handläggning av registreringsärenden och förande av äktenskapsregistret

Skatteverket övertog ansvaret för äktenskapsregistret från Statistiska centralbyrån den 1 oktober 2011 och tog samtidigt från landets tingsrätter över uppgiften att handlägga ärenden enligt 16 kap. äktenskapsbalken, förkortad ÄktB, dvs. att registrera äktenskapsförord, gåvor mellan makar, anmälningar om bodelning och bodelningshandlingar.

Enligt bestämmelser i äktenskapsbalken ska vissa familjerättsliga handlingar registreras hos Skatteverket. De handlingar som ska registreras av verket enligt 16 kap. ÄktB är äktenskapsförord, handlingar avseende gåvor mellan makar, anmälningar om bodelning samt bodelningshandlingar. Registreringen medför vissa rättsverkningar och kan vara nödvändig för att en handling ska vara giltig eller gällande mot borgenärer. Syftet med registreringsförfarandet i äktenskapsbalken är

framför allt att ge tredje man insyn i sådana rättshandlingar mellan makar som typiskt sett kan innebära risker för fordringsägare. Denna insyn görs möjlig genom annonsering i tidningar och anteckning i äktenskapsregistret (prop. 2010/11:119 s. 55).

Enligt 7 kap. 3 § första stycket ÄktB kan makar eller blivande makar genom äktenskapsförord bestämma att egendom som tillhör eller tillfaller någon av dem ska vara hans eller hennes enskilda egendom. Genom nytt äktenskapsförord kan makar bestämma att egendomen ska vara giftorättsgods. Ett äktenskapsförord ska enligt andra stycket upprättas skriftligen och undertecknas av makarna eller de blivande makarna. Enligt tredje stycket i samma paragraf ska äktenskapsförord registreras hos Skatteverket. Ett äktenskapsförord som har slutits mellan blivande makar gäller från äktenskapets ingående, om det ges in till Skatteverket inom en månad från det att äktenskapet ingicks. I annat fall gäller enligt fjärde stycket äktenskapsförordet först från och med den dag då det ges in till Skatteverket.

Regler rörande gåvor mellan makar finns i 8 kap. ÄktB. Enligt 7 kap. 1 § första stycket ÄktB, är en gåva mellan makar gällande mellan makarna om vad som gäller för fullbordande av gåva i allmänhet har iakttagits eller om gåvan har registrerats enligt 16 kap. ÄktB. Av andra stycket följer att gåvan blir gällande gentemot givarens borgenärer när den har registrerats enligt 16 kap. ÄktB. Är gåvan en personlig present vars värde inte står i missförhållande till givarens ekonomiska villkor, är den dock gällande mot givarens borgenärer utan registrering, om den är gällande mellan makarna. Av 8 kap. 1 § tredje stycket ÄktB följer att om det för visst slag av egendom finns särskilda bestämmelser som innebär att en gåva blir gällande mot givarens borgenärer först efter inskrivning eller annan särskild registrering, krävs även dessa åtgärder för att en sådan gåva mellan makar ska bli gällande mot givarens borgenärer. Enligt 20 kap. 7 § första stycket 10 jordabalken (1970:994) ska ansökan om lagfart förklaras vilande om förvärvet har skett genom en sådan gåva mellan makar som inte har registrerats enligt 16 kap. ÄktB. Detta innebär att en gåva mellan makar avseende fastighet i princip alltid kommer att registreras av Skatteverket.

9 kap. ÄktB innehåller allmänna bestämmelser om bodelning. Enligt 9 kap. 1 § andra stycket ÄktB får makar om de är ense, efter skriftlig anmälan till Skatteverket, fördela sin egendom genom bodelning under äktenskapet utan att något mål om äktenskapsskillnad pågår. Anmälan ska registreras av Skatteverket. En bodelning under bestående äktenskap måste således alltid föregås av en anmälan till Skatteverket. För bodelningar som görs då äktenskapet upplöses på grund av dödsfall eller äktenskapsskillnad gäller enligt 13 kap. 6 § ÄktB att makarna eller en av dem får ge in bodelningshandlingen till Skatteverket för registrering.

Enligt 16 kap. 1 § ÄktB ska ett för hela landet gemensamt äktenskapsregister föras för inskrivning av de uppgifter som ska registreras enligt äktenskapsbalken eller som ska tas in i registret enligt andra bestämmelser. Uppgifter som ska registreras enligt de bestämmelser som nämns ovan ska alltså föras in i äktenskapsregistret. I äktenskapsbalken har också förutsatts att registrering i äktenskapsregistret ska ske beträffande dom i äktenskapsmål varigenom ett äktenskap har förklarats vara ogiltigt samt dom på äktenskapsskillnad. I

sådana mål ska även det förhållandet att betänketid löper antecknas (prop. 1986/87:1 s. 217). Prop. 2015/16:28

Av 16 kap. 2 § ÄktB följer att ansökan om registrering ska göras hos Skatteverket. Till ansökan ska fogas den handling som ska registreras. Originalhandlingen ska förses med bevis om registrering samt återlämnas till den som gett in handlingen. Detta följer av 2 § förordningen (2011:976) om Skatteverkets handläggning av vissa registreringsärenden.

Skatteverket ska enligt 16 kap. 3 § ÄktB kungöra registrering av gåva, anmälan om bodelning samt registrering av bodelningshandling i Post- och Inrikes Tidningar.

Enligt 16 kap. 4 § ÄktB anses registrering ha skett den dag handlingen kom in till Skatteverket.

Närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret ska föras får, enligt 16 kap. 1 § andra stycket ÄktB, meddelas av regeringen. Så har också skett genom förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret. Av 1 § i förordningen framgår att äktenskapsregistret ska föras av Skatteverket för att tillhandhålla information om vissa rättsförhållanden mellan makar och att registret får föras med hjälp av automatiserad behandling. I övrigt innehåller förordningen bl.a. regler om vilka uppgifter som ska sändas in till äktenskapsregistret. Enligt 2–6 §§ i förordningen ska domstolarna underrätta äktenskapsregistret, dvs. Skatteverket, om domar varigenom en vigsel har förklarats ogiltig eller domstolen har dömt till äktenskapsskillnad samt om domar eller beslut varigenom domstolen har avgjort ett mål om äktenskapsskillnad utan att ha dömt till äktenskapsskillnad. Därutöver ska äktenskapsregistret underrättas om vissa beslut som innebär att ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap ska erkännas i Sverige. I förordningen anges också vilka uppgifter som får föras in i äktenskapsregistret. Det finns också bl.a. bestämmelser om personuppgiftsansvar, rättelse och skadestånd och utlämnande på medium för automatiserad behandling.

5.1.2 Utlämnande av uppgifter från äktenskapsregistret

I samband med att Skatteverket tog över uppgiften att föra äktenskapsregistret infördes också en bestämmelse i 13 § förordningen om äktenskapsregistret om att uppgifter får lämnas ut till enskilda på medium för automatiserad behandling om det bedöms lämpligt ur integritetssynpunkt. I dagsläget prenumererar tre kreditupplysningsföretag på uppgifter, men enligt Skatteverkets bedömning kan intresset antas öka på sikt. En stor mängd uppgifter lämnas också ut elektroniskt till allmänheten.

Uppgifter från äktenskapsregistret efterfrågas regelbundet av privatpersoner, domstolar, länsstyrelser, sociala myndigheter, polis, advokater, banker, begravningsföreningar, fastighetsmäklare, försäkringsbolag och kreditupplysningsbyråer med flera. Cirka 40 000 underrättelser och registrerade handlingar förs årligen in i äktenskapsregistret. Av dem utgörs cirka 21 000 av underrättelser från domstolar.

5.2 Bouppteckningsverksamheten

5.2.1 Bakgrund

Skattemyndigheterna tog den 1 juli 2001 över ansvaret för registrering av bouppteckningar och för arvsbeskattningen från tingsrätterna. Bouppteckningsverksamheten har från denna tidpunkt bedrivits med hjälp av automatiserad behandling och hanterats i beskattningsdatabasen. Regleringen av behandlingen av personuppgifter togs in i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, förkortad SdbL. Ett väsentligt skäl till att den lagen även skulle omfatta hanteringen av bouppteckningar var att det då togs ut arvsskatt och att debiteringen skedde i skattekontosystemet (prop. 2000/01:117 s. 37.). Arvs- och gåvoskatten slopades från och med den 17 december 2004. Skatteverkets uppgift är därför numera att bevaka att bouppteckningarna blir upprättade, ingivna och registrerade. I samband med att arvsskatten avskaffades gjordes inte några överväganden angående lämpligheten av att behålla bestämmelserna om personuppgiftsbehandlingen i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet (prop. 2004/05:25).

5.2.2 Handläggning och registrering av bouppteckningar

Enligt 20 kap. 1 § ärvdabalken, förkortad ÄB, ska bouppteckning förrättas senast tre månader efter dödsfallet, om inte Skatteverket efter ansökan inom samma tid med hänsyn till boets beskaffenhet eller av annan särskild orsak förlänger tiden. Bouppteckning ska enligt bestämmelserna i 20 kap. ÄB innehålla bl.a. uppgifter om den avlidna, personer som ska ha kallats till och som har närvarat vid förrättningen och en sammanställning av den avlidnes och en efterlevande maka eller makes tillgångar och skulder.

Enligt 20 kap. 8 § första stycket ÄB ska bouppteckningen, inom en månad efter det att den upprättats, jämte en bestyrkt kopia, ges in för registrering till Skatteverket. I paragrafens tredje stycke anges att en bestyrkt kopia av bouppteckningen ska förvaras hos Skatteverket. Enligt 20 kap. 9 § första stycket ÄB ska Skatteverket se till att bouppteckning, när sådan krävs, förrättas och ges in inom föreskriven tid. Om det har försummats får Skatteverket bl.a. förelägga dödsbodelägarna vid vite att upprätta och inge en bouppteckning. I 20 kap. 9 § ÄB anges att Skatteverket ska registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta. Registrering av bouppteckning får inte ske, om det inte framgår att bouppteckningen har upprättats enligt bestämmelserna i 20 kap. ÄB. Är bouppteckningen bristfällig, får Skatteverket med föreläggande av vite utsätta tid inom vilken bristen ska avhjälpas. Den som är skyldig att lämna uppgift till bouppteckning får föreläggas vid vite att fullgöra sin skyldighet. Skatteverket har enligt ärvdabalken således en skyldighet att se till att en bouppteckning görs i enlighet med gällande bestämmelser i ärvdabalken och att den ges in för registrering.

Enligt 20 kap. 8 a § ÄB kan i vissa fall, i stället för bouppteckning, en dödsboanmälan göras till Skatteverket av socialnämnd. En sådan anmälan bör göras inom två månader från dödsfallet. Dödsboanmälan ska förvaras hos Skatteverket.

När en bouppteckning blir registrerad innebär det bl.a. att den har funnits uppfylla vissa formella krav. En inregistrerad bouppteckning fungerar i praktiken ofta som en legitimationshandling för dödsboet (prop. 2000/01:21 s. 40). En bouppteckning fyller också ett syfte för bl.a. dödsboets borgenärer, som ges förutsättningar att bedöma situationen i boet.

5.2.3 Övriga arvsärenden

Utöver handläggningen av bouppteckningar och tilläggsbouppteckningar samt hanteringen av dödsboanmälningar handlägger Skatteverket även andra ärenden rörande arv. Dessa regleras främst i 16 kap ÄB.

Arbetsuppgifterna rör förutom kungörelser enligt 16 kap. 1–3 §§ ÄB, preskription av rätten till arv och testamente. Det rör sig i dessa fall om föreläggande till arvinge eller testamentstagare att lämna besked om han eller hon vill göra gällande ett anspråk på arv eller testamente (jfr. 5–6 §§ ÄB) samt om beslut enligt lagen (1958:52) om förlängning av tid för preskription av rätt till arv eller testamente. Därutöver förekommer också handläggning av anmälan om att arvinge eller testamentstagare vill göra sin rätt gällande utan att tillträda kvarlåtenskapen eller sin lott i denna. De nu nämnda ärendena förekommer endast ett fåtal gånger årligen. Hanteringen av kungörelser däremot är en frekventare arbetsuppgift inom bouppteckningsverksamheten. Skatteverket beslutade under 2014 om 235 stycken arvskungörelser.

Det förekommer att samtliga delägare i ett dödsbo inte är kända för den som förrättar bouppteckningen. Det kan dels röra sig om till namnet kända arvingar utan känd vistelseort, dels om okända arvingar. Förordnande av en god man som ska ta till vara dessa arvingars rätt, görs av överförmyndaren inför bouppteckningen i enlighet med 11 kap. 3 § föräldrabalken. I samband med Skatteverkets handläggning av bouppteckningen fattar verket beslut om kungörelse i Post- och Inrikes tidningar. Kungörelsen ska innehålla en uppmaning till de arvingar eller testamentstagare som är okända eller vistas på okänd ort, att göra sin rätt till arvet gällande inom fem år från den dag då kungörelsen var införd i tidningen. Närmare bestämmelser rörande arvskungörelse finns i kungörelsen (1959:321) med närmare bestämmelser om kungörande enligt 16 kap. ärvdabalken m.m.

5.2.4 Europeiska arvsintyg

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (arvsförordningen) har bestämmelser om ett europeiskt arvsintyg införts. Bestämmelserna ska tillämpas på arv efter

personer som avlidit den 17 augusti 2015 eller senare. I lagen (2015:417) om arv i internationella situationer finns bestämmelser som kompletterar arvsförordningen. Enligt 2 kap. 7 § i den lagen är Skatteverket behörig myndighet för utfärdande av europeiska arvsintyg enligt arvsförordningen.

Arvsintyget ska underlätta hanteringen av arvsärenden med gränsöverskridande verkan inom EU. Det ska kunna användas av arvingar, testamentstagare, testamentsexekutorer eller boutredningsmän bland annat för att bevisa sin ställning, sina rättigheter och sina befogenheter i en annan medlemsstat. Intyget har rättsverkningar i alla medlemsstater utom Danmark, Storbritannien och Irland och ska antas på ett korrekt sätt visa omständigheter som har fastställts enligt den på arvet tillämpliga lagen.

Ett arvsintyg ska utfärdas efter ansökan av arvinge, testamentstagare, testamentsexekutor eller boutredningsman. Ansökan ska enligt artikel 65 arvsförordningen innehålla ett antal uppgifter, delvis olika beroende på vad intyget ska användas till, och åtföljas av relevanta handlingar. Bland annat kan ansökan innehålla personuppgifter om den avlidne, sökanden, arvingar, testamentstagare m.fl., arvsskifteshandling och en förklaring att de lämnade uppgifterna, såvitt sökanden känner till, inte är tvistiga.

Utöver att kontrollera den information och de förklaringar som sökanden tillhandahåller ska den utfärdande myndigheten, i den utsträckning detta föreskrivs eller är tillåtet i den lag som gäller för myndigheten, självant göra de utredningar som krävs för att kontrollera de lämnade uppgifterna. Avsikten är dock inte att den myndighet som utfärdar arvsintyget ska göra rättsliga bedömningar i tvistiga frågor om t.ex. arvsrätt eller utfärda arvsintyg när uppgifterna som ska styrkas med intyget är tvistiga eller oförenliga med uppgifterna i en bouppteckning (prop. 2014/15:105 s. 41).

Är uppgifterna och handlingarna korrekta ska den behöriga myndigheten utan dröjsmål utfärda intyget. Intyg ska inte utfärdas om klagomål riktas mot de uppgifter som ska styrkas eller om intyget inte skulle vara förenligt med ett beslut som omfattar samma uppgifter. Intyget ska ges på ett av EU fastställt formulär. Innehållet i arvsintyget regleras i artikel 68 i arvsförordningen och varierar delvis beroende på vad det ska användas till. Det kan t.ex. innehålla uppgift om utfärdarens namn och adress, ärendenummer, de omständigheter som visar att Skatteverket är behörigt att utfärda intyget, datum för utfärdandet, personuppgifter för sökanden, den avlidne, arvingarna, testamentstagarna m.fl., tillämplig lag på arvet, uppgift om varje arvinges arvslott, förteckning över arvingarnas och testamentstagarnas rättigheter och tillgångar samt testamentsexekutors eller boutredningsmans befogenheter.

Enligt artikel 70 i arvsförordningen ska den utfärdande myndigheten behålla originalet av intyget och ge sökande och alla som har ett legitimt intresse bestyrkta kopior av intyget. Myndigheten ska upprätta en förteckning över de som fått bestyrkta kopior.

Skatteverket har för avsikt att integrera arbetet med europeiska arvsintyg i bouppteckningsverksamheten eftersom denna nya arbetsuppgift har många beröringspunkter med handläggningen av bouppteckningar.

5.2.5 Regleringen i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Prop. 2015/16:28

Som framgått av avsnitt 5.2.1 regleras personuppgiftsbehandlingen i bouppteckningsverksamheten i dag i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Enligt 1 kap. 4 § 8 SdbL får uppgifter behandlas för att tillhandahålla information som behövs hos verket för verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken. Enligt 2 kap. 3 § 12 SdbL får, för de ändamål som anges i 1 kap. 4 § i beskattningsdatabasen, behandlas bl.a. de uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken.

I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken får vid sökning i beskattningsdatabasen endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som kommit in i ett ärende eller upprättats i ett ärende får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas, 2 kap. 10 § andra stycket SdbL.

De sökbegrepp som nämns i lagrummet i offentlighets- och sekretesslagen avser minimikraven beträffande omfattningen av skyldigheten att registrera allmänna handlingar och avser

- datum då handlingen kom in eller upprättades,
- diarienummer eller annan beteckning handlingen fått vid registreringen,
- i förekommande fall uppgifter om handlingens avsändare eller mottagare, och
- i korthet vad handlingen rör.

Uppgifter enligt de två sista strecksatserna ska utelämnas eller särskiljas om det behövs för att registret i övriga delar ska kunna hållas tillgängligt för allmänheten.

5.3 En ny lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

5.3.1 En ny lag bör införas

Bestämmelserna om behandling av personuppgifter i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar regleras i en ny lag

Regeringens förslag: Bestämmelserna om behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med bouppteckningar och dödsboanmälningar flyttas från lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Behandlingen regleras i stället i en särskild ny lag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 5.2 redogörs för Skatteverkets bouppteckningsverksamhet. I och med avskaffandet av arvs- och gåvoskatten ligger en bouppteckning eller en dödsboanmälan inte längre till grund för beskattning. Skatteverkets verksamhet med handläggning och registrering av bouppteckningar m.m. har därför inte längre ett sådant samband med beskattningsverksamheten att det av den anledningen finns skäl att verksamheten ska omfattas av lagen om behandling av uppgifter i beskattningsverksamheten. Personuppgiftsbehandlingen i bouppteckningsverksamheten är på många sätt av en annan karaktär än den behandling som sker inom beskattningsverksamheten. De uppgifter som förekommer är av olika slag och sker för olika typer av ändamål. I beskattningsverksamheten gäller också absolut sekretess för uppgifter enligt bestämmelserna i 27 kap. OSL. För bouppteckningsverksamheten finns ingen särskild sekretessbestämmelse. I de olika verksamheterna kan mot denna bakgrund i viss mån finnas olika behov av att behandla uppgifter. Regeringen anser i likhet med Skatteverket att det är lämpligt att den automatiska behandlingen av personuppgifter i bouppteckningsverksamheten regleras i en särskild ny lag i stället för i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Behandlingen av personuppgifter i äktenskapsregisterverksamheten regleras också i den nya lagen

Regeringens förslag: Behandlingen av personuppgifter i äktenskapsregisterverksamheten regleras i lag. Det införs en gemensam lag för behandling av personuppgifter i äktenskapregister- och bouppteckningsverksamheterna.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Datainspektionen* är positiv till förslaget om en ny gemensam lag för äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna och delar Skatteverkets uppfattning att det mot bakgrund av 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen finns ett behov av lagstöd för den databas som omfattar äktenskapsregistret m.m.

Skälen för regeringens förslag: Sedan den 1 januari 2011 är enskilda enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen skyddade gentemot det allmänna mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär kartläggning eller övervakning av personliga förhållanden. Inskränkningar i detta skydd kan enbart ske i lag och bara för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 och 21 §§ regeringsformen). Genom en särskild övergångsbestämmelse fortsätter dock äldre regleringar som inte har lagform att gälla till utgången av 2015.

I avsnitt 5.1 redogörs för Skatteverkets äktenskapsregisterverksamhet. Bestämmelser om den automatiska behandlingen av personuppgifter i äktenskapsregistret finns i dag i förordning. I äktenskapsregistret finns omfattande information om bl.a. enskildas familjerättsliga förhållanden. Det förekommer uppgifter som är av känslig karaktär. Skatteverket har i

sin promemoria gjort bedömningen att stora delar av den personuppgiftsbehandling som sker inom ramen för äktenskapsregistret innefattar sådan integritetskänslig informationshantering som enskilda är skyddade mot enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen och har hemställt om en lag som reglerar behandlingen av uppgifter i äktenskapsregistret. Mot bakgrund av arten och omfattningen av de uppgifter som behandlas i äktenskapsregisterverksamheten anser regeringen att det är lämpligt att den automatiska personuppgiftsbehandling som sker i äktenskapsregisterverksamheten regleras i lag. Lagen ska ersätta bestämmelser i förordningen om äktenskapsregistret.

Både bouppteckningsverksamheten och äktenskapsregisterverksamheten avser behandling av uppgifter i enlighet med bestämmelser i familjerättslig lagstiftning. Verksamheterna är så pass besläktade med varandra att det är lämpligt att reglera den automatiska behandlingen i verksamheterna i en gemensam lag.

5.3.2 Lagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Lagen gäller vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Lagen gäller om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifter ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling uppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna om personuppgiftsansvar, tillåtna ändamål, behandling av känsliga personuppgifter, sökbegrepp och utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling gäller även vid behandling av uppgifter om avlidna personer.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. Promemorians lagtext om uppgifter om avlidna personer är dock något annorlunda utformad och placerad.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Äktenskapsregisterverksamheten hos Skatteverket omfattar förande av äktenskapsregistret och handläggning av registreringsärenden enligt 16 kap. ÄktB. Bouppteckningsverksamheten omfattar registreringen av bouppteckningar och förvaring av dödsboanmälningar samt handläggning av ytterligare vissa typer av ärenden enligt ärvdabalken. Skatteverkets uppgifter som behörig myndighet för utfärdande av europeiska arvsintyg är också hänförliga till bouppteckningsverksamheten. Lagen ska tillämpas vid behandling av personuppgifter som sker i dessa verksamheter. Behandling som sker i den interna administrationen hos Skatteverket faller utanför lagens tillämpningsområde.

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifter ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av uppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Med personuppgifter avses all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. I framförallt bouppteckningsverksamheten behandlas en stor mängd uppgifter om avlidna personer. De föreslagna bestämmelserna om personuppgiftsansvar och vilken behandling som ska vara tillåten bör gälla även vid behandling av uppgifter om avlidna personer.

5.3.3 Lagens syfte

Regeringens förslag: Syftet med lagen är att ge Skatteverket möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i verkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid en sådan behandling.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Den personuppgiftsbehandling som behöver ske i Skatteverkets boupptecknings- och äktenskapsregisterverksamheter måste få utföras på ett ändamålsenligt sätt för att kraven på rättssäkerhet, effektivitet och service ska kunna uppfyllas. En förutsättning för detta är t.ex. att uppgifter får behandlas elektroniskt. Vid bedömningen av vilken personuppgiftsbehandling som ska vara tillåten måste samtidigt en avvägning göras mot behovet av skydd för den enskildes integritet. Det övergripande syftet med lagen kan därför sägas innefatta både ändamålsenlighet och integritetsskydd. Regeringen bedömer att det är lämpligt att detta övergripande syfte, i likhet med vad som gäller för ett flertal övriga författningar om behandling av personuppgifter, anges i lagen.

5.3.4 Lagens förhållande till personuppgiftslagen och personuppgiftsansvar

Regeringens förslag: Vid behandling av personuppgifter som omfattas av den nya lagen gäller personuppgiftslagen om inte annat följer av lagen eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till den.

Skatteverket ska vara personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som utförs med anledning av lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innehåller dock en särskild bestämmelse om att de begrepp som används i lagen har samma betydelse som i 3 § personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslagen.

Skälen för regeringens förslag: Personuppgiftslagen är generellt tillämplig på behandling av personuppgifter. Lagen är dock subsidiär i förhållande till andra författningar. Regeringen delar promemorians bedömning att den nu föreslagna lagen ska gälla utöver

personuppgiftslagen. Lagen bör innehålla de särbestämmelser och förtydliganden som det bedömts föreligga behov av. I den mån den föreslagna lagen eller föreskrifter som meddelats i anslutning till den inte innehåller några avvikande bestämmelser ska dock personuppgiftslagen vara tillämplig. Det innebär bl.a. att 9 § PUL, som innehåller grundläggande krav på den personuppgiftsansvariges behandling av personuppgifter, ska tillämpas. Av den bestämmelsen följer bl.a. att de behandlingar som utförs måste vara lagliga och göras på ett korrekt sätt och i enlighet med god sed, att personuppgifter måste vara riktiga samt nödvändiga, adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen, att personuppgifter får samlas in endast för särskilda uttryckligt angivna ändamål och att insamlade personuppgifter inte får vidarebehandlas för ett ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in. Personuppgifter får enligt bestämmelsen inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

I 8 § första stycket PUL finns vidare en upplysning om att bestämmelserna i lagen inte ska tillämpas i den utsträckning det skulle inskränka en myndighets skyldighet enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen att lämna ut personuppgifter. Bestämmelsen har tillkommit för att tydliggöra det som i och för sig ändå gäller, nämligen att bestämmelser i grundlag alltid har företräde framför bestämmelser i vanlig lag (prop. 1997/98:44 s. 46). Enligt 8 § andra stycket PUL gäller att bestämmelserna inte hindrar att en myndighet arkiverar och bevarar allmänna handlingar eller att arkivmaterial tas om hand av en arkivmyndighet. I personuppgiftslagen finns också t.ex. bestämmelser om säkerheten vid behandling av personuppgifter.

I promemorians förslag har tagits in en bestämmelse om att de begrepp som används i lagen har samma betydelse som i 3 § PUL. Regeringen bedömer inte att en särskild bestämmelse om detta är behövlig.

Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför.

5.3.5 Den enskildes inställning till personuppgiftsbehandling

Regeringens förslag: Det ska i den nya lagen anges att behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen ska få utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I boupptecknings- och äktenskapsregisterverksamheterna behöver uppgifter kunna behandlas utan samtycke från de personer som uppgifterna rör. Något uttryckligt klargörande av att detta är tillåtet föreslås inte tas in i lagen. Det får anses framgå av bestämmelserna om när uppgifter får behandlas.

I artikel 14 a Europaparlamentets och rådets direktiv 36/95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter

(dataskyddsdirektivet) föreskrivs att den enskilde i vissa fall ska garanteras en rätt att motsätta sig en personuppgiftsbehandling, om inte annat föreskrivs i nationell lagstiftning. Av 12 § PUL framgår att en registrerad, med vissa undantag, inte har rätt att motsätta sig sådan behandling som är tillåten enligt personuppgiftslagen. 12 § PUL är tillämplig vid behandling av personuppgifter som omfattas av den föreslagna lagen (4 § den föreslagna lagen). Eftersom 12 § PUL rör behandling som är tillåten enligt personuppgiftslagen anser regeringen att det är lämpligt att klargöra att även behandling som är tillåten enligt den nu föreslagna lagen får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

5.3.6 Ändamål

Regeringens förslag: Personuppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Personuppgifter som behandlas för de ändamålen får också behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller den s.k. finalitetsprincipen, vilket innebär att personuppgifterna får behandlas för andra ändamål än de ursprungliga, förutsatt att dessa ändamål inte är oförenliga med de ursprungliga ändamålen

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorians förslag finns dock ingen bestämmelse om uppgiftslämnande.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund (advokatsamfundet)* anser att det bör utredas om det går att precisera 6 § i förslaget såvitt avser för vilka ändamål personuppgiftsbehandling får ske och att skyddet för den enskildes personliga integritet skulle tillvaratas bättre om 6 § i förslaget preciserade mer i detalj för vilka syften och ändamål personuppgiftsbehandling får ske. Advokatsamfundet anser också att en uppräkningslista i lagtexten av vilka uppgifter som får behandlas, åtminstone översiktligt, skulle medföra ett bättre skydd för den enskilde mot att andra uppgifter än vad som är nödvändigt behandlas. *Svenska Bankföreningen* anser inte att lagen på ett tillräckligt tydligt sätt anger vilka uppgifter som får behandlas och för vilka syften. *Svensk Inkasso* anser att ändamålsbestämmelsen är alltför rudimentär och att myndighetens arbetsuppgifter bör styra författningstextens utformning.

Skälen för regeringens förslag: I författningar som reglerar behandling av personuppgifter i en viss verksamhet brukar finnas bestämmelser om för vilket eller vilka ändamål personuppgifter får behandlas i den aktuella verksamheten. Bestämmelserna styr vilka uppgifter som får samlas in och utgör en ram för vilken behandling som är tillåten i verksamheten.

I Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter förekommer en stor mängd personuppgifter, både i handlingar som lämnas in till verket och som upprättas.

De originalhandlingar som registreras av Skatteverket – äktenskapsförord, handlingar rörande gåva mellan makar, anmälan om bodelning

och bodelningshandlingar samt bouppteckningar – skickas tillbaka till ingivaren efter att de stämplats (bevis om beslut om registrering). Skatteverket sparar en elektronisk kopia av handlingen i äktenskapsregistret respektive det register som finns för bouppteckningar. Dessa handlingar innehåller regelmässigt uppgifter om bland annat makar, avlidna och kallade. Ett stort antal inkomna underrättelser från domstolar om bl.a. domar i mål om äktenskapsskillnad förs också in i äktenskapsregistret. Skatteverket upprättar vidare olika typer av skriftliga beslut, överväganden, yttranden m.m., vilka samtliga innehåller personuppgifter. Dessa skrivelser bildlagras i Skatteverkets handläggningssystem. I hanteringen av överklaganden kan verket också behöva behandla uppgifter i domar, t.ex. när ett beslut om upphävd registrering skannas in och tillförs det ursprungliga ärendet. Även uppgifter om den person eller det företag som ansökt om registrering av en viss handling behöver behandlas. Dessutom kan dessa uppgifter bearbetas och användas för att förmedla information till dem som regelbundet lämnar in handlingar för registrering. Det är också nödvändigt att Skatteverket kan behandla uppgifter från verkets folkbokföringsdatabas i arbetet med att handlägga registreringsärenden. Det kan t.ex. röra sig om namn, personnummer, folkbokföringsadress, civilstånd, dödsdag och medborgarskap för en avliden person samt om uppgifter rörande dennes make, maka, partner, barn och föräldrar. För personer som ansöker om registrering enligt äktenskapsbalken kan t.ex. uppgifter om namn, personnummer, samordningsnummer, civilstånd och folkbokföringsadress samt information om make, maka och partner vara nödvändiga för en korrekt handläggning av ärendet. Skatteverket kommer också att behöva behandla uppgifter vid fullgörandet av de uppgifter som åligger en behörig myndighet enligt arvsförordningen.

För att Skatteverket ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt måste verket få utnyttja en ändamålsenlig teknik både i samband med den registrering som verket ska göra och vid handläggning av olika ärenden.

Vilka uppgifter som behöver behandlas i Skatteverkets verksamhet och på vilket sätt styrs i mycket hög grad av bestämmelserna i andra författningar, främst äktenskapsbalken, ärvdabalken och arvsförordningen. Det följer t.ex. direkt av bestämmelser i äktenskapsbalken och ärvdabalken att Skatteverket ska föra äktenskapsregistret samt registrera och förvara kopior av bouppteckningar. Den lag som nu föreslås har därför inte till syfte att reglera innehållet och ändamålet med äktenskapsregistret och registret över bouppteckningar. Lagen syftar till att närmare reglera den automatiska behandlingen. Mot den bakgrunden bedömer regeringen att det inte är lämpligt eller behövligt att i den nu föreslagna lagen, såsom *Sveriges advokatsamfund*, *Svenska Bankföreningen* och *Svensk Inkasso* har efterfrågat, reglera vilka uppgifter som får behandlas eller att i detalj ange för vilka ändamål och arbetsuppgifter uppgifter får behandlas. Den reglering av vilka uppgifter som får ingå i äktenskapsregistret som i dag finns i 10 § förordningen om äktenskapsregistret, och som regeringen anser bör kunna upphävas, bör inte ersättas av någon motsvarande bestämmelse i den nya lagen. Genom att det i lagen anges att uppgifter får behandlas om det behövs i

Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamhet täcks all den behandling som är nödvändig i verksamheten in.

I författningar som reglerar behandling av personuppgifter anges ibland specifika sekundära ändamål som reglerar i vilken utsträckning personuppgifter som myndigheten har samlat in får behandlas för att lämnas ut till annan verksamhet inom den egna myndigheten, till andra myndigheter eller till enskilda för att tillgodose deras behov.

Utlämnande av uppgifter i äktenskapsregistret och av bouppteckningar sker i stor omfattning. Uppgifterna är normalt offentliga och syftet med den registrering som ska ske enligt äktenskapsbalken och ärvdabalken är också bland annat att tillhandahålla intressenter information om vissa rättsförhållanden. En indelning i primära och sekundära ändamål är därför i vissa avseenden inte lämplig. Regeringen anser inte heller att det finns skäl att i den nya lagen särskilt ange att utlämnande av uppgifter är tillåtet för vissa specifika ändamål hos mottagaren. Det är dock lämpligt att i lagen göra vissa generella förtydliganden rörande tillåtet utlämnande.

I lag eller förordning finns ibland bestämmelser om att en myndighet ska eller får lämna ut uppgifter. Enligt 6 kap. 5 § OSL ska t.ex. en myndighet på begäran av en annan myndighet lämna ut en uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång. För att undvika osäkerhet kring hur sådant utlämnande förhåller sig till den föreslagna lagen, bör i lagen anges att uppgifter får behandlas för att fullgöra ett uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Det bör enligt regeringens mening även införas en uttrycklig hänvisning till den s.k. finalitetsprincipen som regleras i 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen. Detta görs för att förtydliga att personuppgifter får behandlas för andra ändamål än de ursprungliga, förutsatt att dessa ändamål inte är oförenliga med de ursprungliga ändamålen. I detta sammanhang kan också framhållas att vare sig bestämmelserna i personuppgiftslagen eller i den föreslagna nya lagen kan inskränka en myndighets skyldighet att lämna ut personuppgifter med stöd av 2 kap. tryckfrihetsförordningen (jfr 8 § PUL).

5.3.7 Behandling av känsliga personuppgifter

Regeringens förslag: Känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas även i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians lagtext är dock mindre tydlig i fråga om att känsliga personuppgifter endast får behandlas i handlingar.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 13 § PUL är det förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i

fackförening samt personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv (känsliga personuppgifter). Prop. 2015/16:28

I vissa fall kan det vara nödvändigt att behandla känsliga personuppgifter i de verksamheter som lagen omfattar. En del av de handlingar som Skatteverket registrerar enligt 16 kap. ÄktB och 20 kap. ÄB kan innehålla känsliga uppgifter rörande t.ex. etnicitet och hälsa. Skatteverket måste därför tillåtas behandla även känsliga uppgifter i inkomna handlingar. Även om det sannolikt är mycket ovanligt, kan det uppstå situationer när Skatteverket måste beröra känsliga personuppgifter i upprättade handlingar, t.ex. ett beslut om registrering. Om det är nödvändigt för ärendets handläggning bör därför känsliga personuppgifter kunna få behandlas även i en handling som upprättats i ett ärende.

5.3.8 Sökbegrepp

Regeringens förslag: Som sökbegrepp får endast sådana registreringsuppgifter användas som anges i 5 kap. 2 § OSL. Vid sökning efter handlingar får dessutom namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Känsliga personuppgifter får inte användas som sökbegrepp.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund (advokatsamfundet)* anser att möjligheten att använda uppgifter som anges i 5 kap. 2 § första stycket 4 OSL, "...i korthet vad handlingen rör", innebär att vilka sökbegrepp som helst kan användas. Detta skulle enligt advokatsamfundet innebära ett för stort intrång i den enskildes personliga integritet. Advokatsamfundet föreslår att endast uppgifter som används i 5 kap. 2 § första stycket 1–3 OSL får användas som sökbegrepp.

Skälen för regeringens förslag: Äktenskapsregistret och registret över bouppteckningar innehåller stora mängder uppgifter om personliga förhållanden. För att förhindra integritetskänsliga sammanställningar är det därför mycket viktigt att det gäller begränsningar kring vilka uppgifter som får användas som sökbegrepp. I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar gäller i dag enligt 2 kap. 10 § SdbL att endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § OSL får användas som sökbegrepp vid sökning i beskattningsdatabasen. Vid sökning efter inkomna eller upprättade handlingar får även namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp. Som sökbegrepp får dock inte känsliga personuppgifter enligt 13 § PUL och uppgifter om lagöverträdelse m.m. som anges i 21 § PUL användas. Enligt Skatteverkets förslag till lag om behandling av personuppgifter i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna ska även enligt den nya lagen endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § OSL få användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar ska dessutom namn- och person- eller samordningsnummer få användas som sökbegrepp. Vidare ska enligt förslaget inte känsliga personuppgifter få användas som sökbegrepp.

I 5 kap. 1 § OSL anges att allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet. I 5 kap. 2 § OSL regleras vilka uppgifter som ska registreras. Reglerna om registreringen syftar till att garantera allmänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar. Rätten att ta del av allmän handling förutsätter att handlingarna kan identifieras (prop. 1979/80:2 Del A s. 353). Enligt 5 kap. 2 § OSL ska det av registret framgå datum då handlingen kom in eller upprättades (1), diarienummer eller annan beteckning handlingen fått vid registreringen (2), i förekommande fall uppgifter om handlingens avsändare eller mottagare (3), och i korthet vad handlingen rör (4). Enligt bestämmelsens andra stycke ska uppgifter enligt första stycket 3 eller 4 utlämnas eller särskiljas om det behövs för att registret i övriga delar ska kunna hållas tillgängligt för allmänheten. I förarbetena till motsvarande bestämmelser i sekretesslagen (1980:100) framhölls att uppgiften om vad handlingen rör inte fick tolkas så att registret skulle utvisa innehållet i varje enskild skrivelse i ett ärende. Det räcker med att det i registret eller dagboksbladet finns en ärendemening som visar vad ärendet handlar om. I förarbetena till lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet anfördes att en myndighet alltid torde kunna söka i sitt diarium för att få fram en handling och att de uppgifter som finns där normalt inte är integritetskänsliga. Vid regleringen av möjligheterna att söka efter en handling fanns det därför enligt regeringens mening skäl att utgå ifrån sekretesslagens regler (prop. 2000/01:33 s. 103). Regeringen delar inte *Sveriges advokatsamfunds* bedömning att det innebär ett för stort intrång i den enskildes personliga integritet att det finns möjlighet att söka på i korthet vad handlingen rör. Av integritetsskyddskäl bör dock inte känsliga personuppgifter som anges i 13 § PUL få användas som sökbegrepp.

5.3.9 Utlämnande på medium för automatiserad behandling

Regeringens förslag: Uppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling om det inte är olämpligt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar av möjligheterna att lämna ut personuppgifter på medium för automatiserad behandling.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innebär dock inte att det anges i lagtexten att utlämnande får ske endast om det inte är olämpligt.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* har inget att erinra mot att möjligheterna att lämna ut personuppgifter i elektronisk form utökas. *Kammarrätten* framhåller dock att de handlingar Skatteverket registrerar kan innehålla känsliga personuppgifter och att detta måste beaktas när uppgifterna behandlas och därefter lämnas ut i elektroniskt form. *Justitiekanslern* konstaterar att den föreslagna bestämmelsen innebär att även sådana känsliga personuppgifter som behandlas enligt

7 § i den föreslagna lagen kan komma att lämnas ut på medium för automatiserad behandling. Justitiekanslern menar att promemorian inte innehåller några närmare överväganden i denna del och att det inte framgår på vilket sätt de integritetsrisker som följer med en sådan personuppgiftsbehandling är avsedda att undvikas. I avsaknad av en närmare analys av integritetsaspekterna av den föreslagna utvidgningen kan Justitiekanslern inte tillstyrka att förslaget i denna del genomförs. *Kronofogdemyndigheten* anser att förslaget bör kompletteras med att *Kronofogdemyndigheten* ska ges direktåtkomst till uppgifter i registret, vilket framför allt skulle förenkla myndighetens handläggning av mål där dödsbon är part. *Svenska Bankföreningen* anför att det är av stor vikt för bland annat banker att uppgifter rörande registrerade bouppteckningar m.m. kan inhämtas på ett effektivt sätt. *Svenska Bankföreningen* anser dock att det tydligare bör framgå av lagen vilka uppgifter som får lämnas ut och för vilka syften och framhåller att uppgifter på medium för automatiserad behandling kan spridas snabbt och enkelt.

Skälen för regeringens förslag: De personuppgifter som förekommer i de verksamheter som lagen omfattar är normalt offentliga. Ett syfte med den registrering som ska ske är också att tillhandahålla information åt exempelvis borgenärer. Uppgifter ur äktenskapsregistret och registrerade bouppteckningar lämnas i dag ut i stor utsträckning.

Vid utlämnande till myndigheter finns i dag inga regler som begränsar möjligheten att lämna ut uppgifter på medium för automatiserad behandling vare sig i äktenskapsregister- eller bouppteckningsverksamheten. Utlämnande på sådant medium till enskilda är dock särskilt reglerat. Enligt 13 § förordningen om äktenskapsregistret får uppgifter i äktenskapsregistret lämnas ut till enskilda på medium för automatiserad behandling om det bedöms lämpligt ur integritetssynpunkt. I bouppteckningsverksamheten gäller enligt 2 kap. 6 § SdbL att uppgifter i databasen får lämnas ut till en enskild på medium för automatiserad behandling endast om regeringen har meddelat föreskrifter om det. Av förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet följer att uppgifter i beskattningsdatabasen får lämnas ut till bl.a. kreditupplysningsföretag. Regeringens förslag innebär således en utvidgning i den del som avser utlämnande till enskilda av uppgifter i bouppteckningsverksamheten.

Banker, kreditupplysningsföretag m.fl. har ett stort intresse av uppgifter i de aktuella verksamheterna och redan i dag prenumererar vissa kreditupplysningsföretag på uppgifter från äktenskapsregistret. Även bouppteckningar är viktiga för banker, försäkrings- och inkassoföretag, men också myndigheter som Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Kronofogdemyndigheten använder ofta dessa uppgifter i sin verksamhet. Skatteverket tar årligen emot ungefär 100 000 beställningar av kopior på bouppteckningar. Utlämnande på medium för automatiserad behandling möjliggör en hantering som är effektiv både för Skatteverket och för mottagarna av uppgifter.

Justitiekanslern anser att det saknas en närmare analys av integritetsaspekterna av den föreslagna utvidgningen. *Svenska Bankföreningen* anser att det bör framgå tydligare vilka uppgifter som får lämnas ut och för vilka syften och framhåller att uppgifter på medium för automatiserad behandling kan spridas snabbt och enkelt.

De uppgifter som behandlas i de aktuella verksamheterna är normalt offentliga och den som önskar har därmed rätt att få ut uppgifterna i pappersform. Uppgifterna kategoriseras normalt inte som känsliga enligt personuppgiftslagen, även om det kan förekomma vissa känsliga personuppgifter i en del handlingar. De föreslagna sökbegränsningarna är vidare av stor betydelse i integritetsskyddshänseende. Genom dessa begränsas möjligheten att ta fram sammanställningar av olika typer av handlingar eller uppgifter avsevärt.

Den föreslagna regleringen innebär ingen rätt för mottagarna att få ut uppgifter elektroniskt. Skatteverket måste avgöra om ett utlämnande på medium för automatiserad behandling är lämpligt. Det kan också finnas bestämmelser som hindrar ett utlämnande. Enligt 21 kap. 7 § OSL gäller t.ex. sekretess för personuppgift, om det kan antas att ett utlämnande skulle medföra att uppgiften behandlas i strid med personuppgiftslagen. Om mottagaren av uppgifterna behandlar dem på ett sådant sätt att det föreligger sekretess enligt den bestämmelsen får uppgifterna således inte alls lämnas ut.

I personuppgiftslagen finns vidare t.ex. bestämmelser om säkerhet vid behandling. Enligt 31 § PUL ska den personuppgiftsansvarige vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av bl.a. hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är. Uppgifter ska därför få skickas elektroniskt endast om säkerheten är tillräckligt god med hänsyn till bl.a. känsligheten hos de uppgifter som skickas.

När det gäller risken för ökad spridning av uppgifter bör också beaktas att det numera är mycket enkelt och billigt för en mottagare av uppgifter på papper att genom skanning överföra uppgifterna till elektroniskt format. I detta avseende är skillnaderna mellan utlämnande på papper och i elektroniskt format i praktiken små.

Regeringen anser att det bör vara möjligt att lämna ut uppgifter på medium för automatiserad behandling. För att tydliggöra att utlämnande på medium för automatiserad behandling inte ska få ske om det är olämpligt av något skäl som inte omfattas av andra bestämmelser som hindrar ett utlämnande bör det dock i lagen anges att uppgifter får lämnas ut på sådant medium om det inte är olämpligt. Lämplighetsprövningen blir särskilt viktig när utlämnandet ska ske till enskild och det på grund av personuppgifternas art, antal eller någon annan särskild omständighet finns anledning att befara att utlämnandet i förlängningen kan leda till integritetsrisker. Om Skatteverket skulle få indikationer på att uppgifter som lämnats ut hanteras på ett olämpligt sätt kan Skatteverket upphöra med elektroniskt utlämnande till en viss mottagare eller generellt.

Det är enligt regeringens mening inte lämpligt eller behövligt att närmare ange villkor för när uppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling. Den generella reglering som finns för att förhindra olämpligt elektroniskt utlämnande tillgodoser behovet av skydd för den personliga integriteten.

I Skatteverkets promemoria föreslås att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om utlämnande på medium för automatiserad behandling. I syfte att åstadkomma en förutsägbar och säker hantering av utlämnande av

uppgifter i elektroniskt form avser Skatteverket att meddela föreskrifter om villkor för sådant utlämnande i fråga om t.ex. formkrav för ansökan, former för utlämnandet, giltighetstid för beslut om utlämnande, tekniska villkor och dataformat samt villkor avseende säkerhet och hantering vid utlämnandet. I lagen bör därför tas in en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar av möjligheterna att lämna ut personuppgifter på medium för automatiserad behandling.

Kronofogdemyndigheten efterfrågar en möjlighet till direktåtkomst till uppgifter. Skatteverket har i sin promemoria inte föreslagit någon möjlighet att ge andra myndigheter direktåtkomst. Mot den bakgrunden finner inte regeringen skäl att överväga införandet av sådana bestämmelser.

5.3.10 Rättelse och skadestånd

Regeringens förslag: Bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och skadestånd ska tillämpas vid behandling av personuppgifter i strid med den föreslagna lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Den registrerade bör vara berättigad till rättelse och skadestånd under samma förutsättningar som gäller för behandling i strid personuppgiftslagen, dvs. enligt 28 och 48 §§ PUL. Med hänsyn till hur dessa regler är utformade måste en särskild hänvisning göras till dem för att de ska gälla för behandling som sker i strid med denna lag.

5.3.11 Avgifter

Regeringens förslag: I lagen ska det upplysas om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om avgifter för utlämnande av uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I 13 § förordningen om äktenskapsregistret anges i dag att Skatteverket fastställer avgift för utlämnande av uppgifter ur äktenskapsregistret. Enligt 14 § första stycket SdbL, som är tillämplig på behandling av personuppgifter inom bouppteckningsverksamheten, får Skatteverket ta ut avgifter för att lämna ut uppgifter ur beskattningsdatabasen enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen. I den nya lagen införs en gemensam bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om avgifter för utlämnande av personuppgifter.

5.4 Följdändringar i äktenskapsbalken

Regeringens förslag: Det ska anges i äktenskapsbalken att Skatteverket för äktenskapsregistret.

Upplysningen om att regeringen meddelar närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret ska föras tas bort.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås dock vissa ytterligare ändringar i äktenskapsbalken.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I dag framgår av förordningen om äktenskapsregistret att det är Skatteverket som för registret. Då regleringen kring hur äktenskapsregistret förs av Skatteverket tas in i en ny lag bör det också framgå av lag att det är Skatteverket som för registret.

I äktenskapsbalken ges i dag en upplysning om att regeringen meddelar närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret ska föras. Med anledning av att den nya lagen reglerar på vilket sätt äktenskapsregistret får föras bör den upplysningen tas bort.

Några ytterligare ändringar i äktenskapsbalken är inte nödvändiga.

5.5 Ikraftträdande

Regeringens förslag och bedömning: Den föreslagna lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter och ändringen i äktenskapsbalken ska träda i kraft den 1 januari 2016. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Regeringen anser att den nya lagen bör träda i kraft så snart som möjligt. Skatteverket har föreslagit att den ska träda i kraft den 1 januari 2016. Några skäl för ett senare ikraftträdande har inte framkommit. Det behövs inte heller några övergångsbestämmelser.

6 Behandling av personuppgifter i folkbokföringsverksamheten

Prop. 2015/16:28

6.1 Myndigheters direktåtkomst till uppgifter i folkbokföringsdatabasen

Regeringens förslag: Uppgiften ”distrikt” läggs till listan i lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet över uppgifter som en myndighet får ha direktåtkomst till.

När det gäller myndigheters direktåtkomst till andra uppgifter i folkbokföringsdatabasen än de som särskilt räknas upp i lagen ska en viss utvidgning göras. Direktåtkomst ska få ges till en uppgift om myndigheten behöver uppgiften för att fullgöra sitt uppdrag och får behandla den. Uppgifter i de personakter som var grunddokument inom kyrkobokföringen ska dock inte få omfattas av direktåtkomst. Den utvidgning som sker innebär att uppgifter om yrkanden, grunder och beslut i ett ärende samt inkomna och upprättade handlingar ska få omfattas av direktåtkomst. Direktåtkomst ska inte få medges om det är olämpligt ur integritetssynpunkt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Förvaltningsrätten i Stockholm* anför att den yttersta ramen för vilka uppgifter en myndighet får ha direktåtkomst till även fortsatt ska styras av vilka uppgifter en myndighet enligt lag eller förordning får behandla och anser att detta blir oklart. *Förvaltningsrätten* kan se problem både i integritetshänseende och från myndighetsperspektiv om det ska ankomma på myndigheterna att komma överens om vilket behov den mottagande myndigheten har. Om tanken är att myndigheternas rätt till direktåtkomst i mindre utsträckning än nu ska styras av vilka uppgifter myndigheten får behandla enligt lag eller förordning bör det motiveras på ett tydligare sätt. Om tanken är att ”och får behandla den” avser den behandling myndigheter får göra enligt lag eller förordning är det enligt förvaltningsrätten bättre att ”lag eller förordning” får vara kvar. *Datainspektionen* anser att det är positivt att förslaget innehåller en uttrycklig hänvisning till att hänsyn måste tas till den personliga integriteten vid medgivanden om direktåtkomst. *Datainspektionen* föreslår dock att bestämmelsen formuleras om så att det i stället anges att direktåtkomst bör medges endast om det är lämpligt ur integritetssynpunkt. *Datainspektionen* föreslår också att det införs krav om att direktåtkomst till sådana ytterligare uppgifter som avses inte får medges innan Skatteverkets försäkrat sig om att behörighets- och säkerhetsfrågorna är lösta på ett sätt som är tillfredsställande och att ett medgivande får återtas om förutsättningarna inte längre finns eller av annan särskild anledning. *Försäkringskassan* anser att det bör tydliggöras i lagtexten att det är Skatteverket som i sista hand ska göra bedömningen av om det är olämpligt ur integritetssynpunkt att medge direktåtkomst.

Skälen för regeringens förslag: Skatteverket har i sin promemoria föreslagit en ny, flexibel regelmodell för elektroniskt utlämnande av

uppgifter till andra myndigheter. En utgångspunkt för modellen är att det är myndighetens behov av uppgifter för att fullgöra sitt uppdrag som ska styra i vilken utsträckning myndigheten ska ges tillgång till uppgifterna på elektronisk väg.

Möjligheten att medge andra myndigheter direktåtkomst till folkbokföringsdatabasen regleras i lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet (2001:182), förkortad FdbL. Dagens reglering i den lagen medger att en myndighet får ha direktåtkomst till uppgift om namn, person- eller samordningsnummer, adress, folkbokföringsfastighet, lägenhetsnummer och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen. Därutöver får en myndighet även ha direktåtkomst till andra uppgifter som avses i 3 § första och tredje styckena om myndigheten enligt lag eller förordning får behandla dem. Möjligheten till direktåtkomst omfattar inte uppgifter om yrkanden, grunder och beslut i ett ärende eller andra uppgifter som behövs för handläggningen av ett ärende. Den omfattar inte heller inkomna och upprättade handlingar som behandlas i databasen.

Lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet bygger således redan i dag på en flexibel modell för elektroniskt utlämnande till myndighet. I förordningen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet (2001:589), förkortad FdbF, finns dock bestämmelser som begränsar möjligheten att lämna ut vissa uppgifter till myndigheter. Begränsningen gäller t.ex. historiska uppgifter i folkbokföringsdatabasen, uppgifter om vissa sambandspersoner och uppgifter om inflyttningsland. Det förslag till ny regelmodell för utlämnande som Skatteverket lämnat i sin promemoria rör mot denna bakgrund till den största delen förändringar i förordningen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet och ett borttagande av de begränsningar i möjligheten att lämna ut vissa typer av uppgifter som i dag anges där. I viss utsträckning föreslås dock även förändringar i bestämmelserna om direktåtkomst.

Liksom i dag ska vissa grunduppgifter vara tillgängliga för alla myndigheter. Regeringens förslag innebär att uppgiften ”distrikt” ska läggas till listan över sådana grunduppgifter. Begreppet distrikt har förts in i folkbokföringen genom lagen (2013:382) om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet. Begreppet ska användas för en ny indelning i folkbokföringsdatabasen som motsvarar församlingsindelningen den 31 december 1999. Ändringen avseende tillägg av ordet ”distrikt” träder i kraft den 1 januari 2016. Det är en uppgift som avser adressrelaterad information och bör lämpligen ingå bland de uppgifter som är tillgängliga för alla myndigheter.

När det gäller andra typer av uppgifter än de särskilt uppräknade grunduppgifterna ska en prövning göras som innefattar behovet av uppgifter av visst slag för att genomföra den mottagande myndighetens uppdrag. Enligt regeringens förslag ska direktåtkomst få medges till samtliga typer av uppgifter och handlingar i databasen, om en myndighet behöver uppgifterna för att fullgöra sitt uppdrag och får behandla dem. Undantag ska, liksom i dag, dock gälla för sådana uppgifter som avses i 2 kap. 3 § andra stycket FdbL. De uppgifter som avses där är uppgifter som den 30 juni 1991 var antecknade i de personakter som var

grunddokument inom kyrkobokföringen. Personakterna kunde, förutom rena identifikationsuppgifter, innehålla uppgifter om bl.a. yrke, föräldrars civilstånd vid barns födelse och dödsorsak (prop. 2000/01:33 s. 69). Uppgifterna används i dag endast av Patent- och registreringsverket i namnrenden och lämnas i manuella personbevis. Enligt förslagen i SOU 2013:35 (En ny lag om personnamn) ska Patent- och registreringsverkets befattning med personnamn upphöra. Mot denna bakgrund bör uppgifterna därför inte heller i fortsättningen ingå bland de uppgifter som kan tillhandahållas genom direktåtkomst.

Jämfört med dagens lagreglering består utvidgningen av möjligheten till direktåtkomst enligt lagen i att direktåtkomst får omfatta även uppgifter om yrkanden, grunder och beslut i ett ärende enligt 2 kap. 4 § FdbL samt inkomna och upprättade handlingar enligt 2 kap. 5 § samma lag. Nytt är även att det ska anges i lagtexten att direktåtkomst, till andra än de grundläggande uppgifterna, får medges endast till uppgift som den mottagande myndigheten behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Vidare ska det anges att direktåtkomst i dessa fall inte får medges om det är olämpligt ur integritetssynpunkt.

För att direktåtkomst ska kunna medges måste bedömningen av den mottagande myndighetens behov och vilka uppgifter myndigheten får behandla göras på ett generellt plan. Bedömningen får göras efter vilken typ av uppgifter den mottagande myndigheten behöver och inte efter behovet i varje enskilt fall. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anför att det måste motiveras på ett tydligare sätt om tanken är att myndigheternas rätt till direktåtkomst i mindre utsträckning än nu ska styras av vilka uppgifter myndigheten får behandla. Detta är dock inte avsikten. Regeringen anser inte att det finns skäl att, såsom *Förvaltningsrätten i Stockholm* anför, i lagtexten hänvisa till att behandlingen ska vara tillåten enligt lag eller förordning. Detta bör stå klart ändå. Med anledning av förvaltningsrättens yttrande kan också sägas att avgörandet om förutsättningarna för utlämnande på visst sätt är uppfyllda ytterst måste ligga hos den utlämnande myndigheten, dvs. Skatteverket. Det ligger dock i sakens natur att bedömningen görs i samverkan med den mottagande myndigheten som naturligen bäst kan bedöma behovet av uppgiften i myndighetens verksamhet.

Regleringen i 2 kap. 4 och 5 §§ FdbL avser hantering av uppgifter under ett ärendes handläggning snarare än sådana personuppgifter som registreras i delsystemet riksfolkbokföringen med stöd av 2 kap. 3 § första stycket samma lag. Till sin typ är uppgifterna i detta avseende i stor utsträckning av samma slag som finns i 2 kap. 3 § tredje stycket samma lag och som omfattas av nuvarande bestämmelser om utlämnande genom direktåtkomst. Bland de ärendeuppgifter som regleras i 2 kap. 4 § FdbL finns s.k. beslutsgrundkoder. Med detta avses en kort beskrivning av vad en uppgift eller ändring i databasen grundar sig på, t.ex. efter egen anmälan eller genom Skatteverkets beslut utan anmälan. Skatteverket har i sin rapport med anledning av ett regeringsuppdrag, "Utveckla och effektivisera tillhandahållandet av folkbokföringsuppgifter i samhället" (TIFOS), funnit att två myndigheter har behov av uppgift om beslutsgrundkod. Detta torde vara typiskt för den praktiska utvidgning som Skatteverkets förslag till regeländringar kan komma att leda till. Enstaka uppgifter för enstaka myndigheter. Skatteverket framhåller i sin

promemoria att uppgifter som avses i 2 kap. 4 eller 5 §§ FdbL kommer att lämnas ut elektroniskt i begränsad omfattning och i så fall genom utlämnande på medium för automatiserad behandling snarare än genom direktåtkomst. En viktig skillnad för om det är möjligt att göra ett utlämnande via direktåtkomst eller på medium för automatiserad behandling är att bedömningen av sekretess och integritetsaspekter måste finnas inbyggda i systemet vid direktåtkomst, men kan göras i varje enskilt fall vid utlämnande på medium för automatiserad behandling. Det innebär att möjligheterna till utlämnade genom direktåtkomst redan därigenom blir mer begränsade. Större delen av utlämnandet av uppgifter från folkbokföringsdatabasen sker också genom utskick (avisering) som anses utgöra utlämnande på medium för automatiserad behandling.

I förslaget ingår vidare en säkerhetsspärr som innebär att det i lagen framhålls att direktåtkomst inte ska medges om ett utlämnande skulle vara olämpligt ur integritetssynpunkt. *Försäkringskassan* anser att det bör tydliggöras i lagtexten att det är Skatteverket som i sista hand ska göra bedömningen av om det är lämpligt ur integritetssynpunkt att medge direktåtkomst. Regeringen anser dock att det framgår utan att det behöver anges uttryckligen i lagen att Skatteverket måste göra bedömningen av om förutsättningarna för att medge direktåtkomst är uppfyllda. *Datainspektionen* föreslår att bestämmelsen formuleras om så att det i stället anges att direktåtkomst bör medges endast om det är lämpligt ur integritetssynpunkt. Regeringen anser dock att det inte finns skäl att formulera bestämmelsen på så sätt att den utgår ifrån att det behöver motiveras varför utlämnandet är lämpligt. Att en annan myndighet använder personuppgifter från folkbokföringen i sin ärendehantering torde som regel inte utgöra något beaktansvärt intrång i den enskildes personliga integritet. Flertalet folkbokföringsuppgifter kan inte anses känsliga ur integritetssynpunkt. Uppgifterna omfattas inte heller av någon starkare sekretess utan det föreligger en presumtion för att uppgifterna är offentliga. Några sekretessbrytande regler har inte ansetts behöva införas för utlämnande av folkbokföringsuppgifter (se prop. 2000/01:33 s. 145). I sammanhanget bör också framhållas att de uppgifter som samlas in i folkbokföringsverksamheten är till för hela samhällets behov. Skatteverket är en av flera aktörer som behöver dessa uppgifter. Folkbokföringen är en gemensam resurs för hela samhället. Vilken myndighet som har getts samhällets uppdrag att samla in och organisera uppgifterna bör principiellt sakna betydelse för hur övriga myndigheter har tillgång till uppgifterna. För det fall att en enskild upplever att ett utlämnande av folkbokföringsuppgifter till en annan myndighet genom direktåtkomst innebär att intrång i den personliga integriteten torde i vart fall behovet av uppgiften för genomförandet av myndighetens uppdrag väga tyngre. Den egentliga risken ligger i att utlämnandet till myndigheten även öppnar möjligheter för en spridning av uppgiften utöver vad som följer av myndighetens användning av uppgiften för sin verksamhet. Detta kan ske genom att uppgiften sprids utanför myndigheten, sprids till tjänstemän inom myndigheten som inte behöver uppgiften eller används av en i och för sig behörig tjänsteman men för ett obehörigt ändamål. Detta är förhållanden som den mottagande myndigheten huvudsakligen måste ta ansvar för. Olika åtgärder som kan bidra till en god hantering ur integritetssynpunkt är att

kontinuerligt se över vilka uppgifter som behövs för verksamheten, gallra uppgifter i egna register när uppgifterna inte längre behövs, ha väl fungerande behörighetssystem, rutiner och välutbildad personal. En viktig del är att bedöma hur integritetskänsliga olika typer av uppgifter typiskt sett är. Frågor av detta slag diskuteras också i ett samråd mellan Skatteverket och berörd myndigheten i fråga om utformning och omfattning av utlämnande av uppgifter från folkbokföringsdatabasen. I särskilda fall kan det uppstå situationer när det är olämpligt att medge direktåtkomst till en uppgift.

Datainspektionen föreslår också att det införs ett krav på att direktåtkomst till sådana ytterligare uppgifter som Skatteverkets förslag avser inte får medges innan Skatteverket försäkrat sig om att behörighets- och säkerhetsfrågorna är lösta på ett sätt som är tillfredsställande och att ett medgivande får återtas om förutsättningarna inte längre finns eller av annan särskild anledning. Regeringen bedömer dock att det i detta lagstiftningsärende inte finns skäl att närmare reglera ansvaret i dessa frågor. Den föreslagna bestämmelsen om att direktåtkomst inte får medges om det är olämpligt ur integritetssynpunkt samt de grundläggande bestämmelserna om den personuppgifts-ansvariges ansvar skyddar uppgifterna.

6.2 Utlämnande av personuppgifter till enskilda genom direktåtkomst

Regeringens förslag: Möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att en enskild får medges direktåtkomst till uppgifter om någon annan i folkbokföringsdatabasen ska utökas. Sådana föreskrifter ska kunna omfatta även uppgift om att en annan person har samband inom folkbokföringen med den enskilde eller med barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag är dock inte lika tydligt när det gäller att direktåtkomst ska få avse personer som har samband med barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för.

Remissinstanserna: *Justitiekanslern* anför att en sekretessprövning förutsätter en manuell granskning, vilket inte är möjligt vid ett utlämnande genom direktåtkomst. Mot den bakgrunden anser *Justitiekanslern* att det är oklart hur möjligheten till direktåtkomst praktiskt ska kunna begränsas i de fall där utlämnande inte bör ske på grund av sekretess. *Datainspektionen* har inget att erinra mot förslaget i sig, men understryker vikten av att det finns väl fungerande rutiner på plats innan uppgifterna lämnas ut på det sätt som föreslås. Det får aldrig bli fråga om att sekretessbelagda uppgifter lämnas ut utan föregående menprövning. *Datainspektionen* anför också att det är av avgörande betydelse att säkerheten är tillräcklig så att uppgifter lämnas ut till rätt person på ett säkert sätt.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 2 kap. 9 § FdbL får en enskild ha direktåtkomst till uppgifter i folkbokföringsdatabasen endast om regeringen har meddelat föreskrift om det. I bestämmelsen anges vissa begränsningar kring vilka uppgifter en sådan direktåtkomst får omfatta. Lagen medger att direktåtkomst får medges till vissa uppgifter om en annan person än den enskilde själv. Sådana uppgifter får dock endast avse uppgifter som anges i 2 kap. 8 § första meningen samma lag, d.v.s. uppgift om person- eller samordningsnummer, namn, adress, folkbokföringsadress, lägenhetsnummer och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen. Möjligheten att medge direktåtkomst gäller dock inte uppgift om att annan person har samband inom folkbokföringen med den enskilde. Denna begränsning innebär att det i dag inte är möjligt att i förordning föreskriva att en enskild får ha direktåtkomst till ett personbevis som innehåller uppgift om att den enskilde har samband inom folkbokföringen med annan person, såsom make, barn, förälder eller vårdnadshavare. Det är inte heller möjligt att föreskriva att en enskild får ha direktåtkomst till ett personbevis av vilket det framgår vem som är förälder eller vårdnadshavare till barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för.

I 17 § FdbF finns i dag bestämmelser som medger att en enskild har direktåtkomst till person- och ärendeuppgifter om sig själv och till uppgifter om ett barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för. Uppgifter om barnet får endast vara sådana uppgifter som avses i 2 kap. 8 § första meningen FdbL.

Skatteverket tillhandhåller en elektronisk tjänst på sin webbsida där en enskild kan ha direktåtkomst till uppgifter om sig själv. E-tjänsten innebär att den enskilde kan få tillgång till ett personbevis i form av en pdf-fil som denne själv kan skriva ut. Förfarandet är begränsat till att avse uppgifter om den enskilde själv. I många fall behöver dock ett personbevis även innehålla vissa uppgifter om en annan person som den enskilde har ett samband med för att personbeviset ska fylla sin funktion. Någon e-tjänst som gör direktåtkomst möjlig till ett personbevis för barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för finns inte hos Skatteverket i dag. Bedömningen har varit att det inte finns en tillräcklig efterfrågan av en sådan tjänst med den nuvarande begränsningen att direktåtkomsten inte får omfatta uppgifter om annan person än barnet.

I Skatteverkets promemoria föreslås att det ska göras vissa ändringar i 17 § FdbF. Ändringarna innebär att en enskilds direktåtkomst till person- och ärendeuppgifter om sig själv får omfatta även personuppgifter om make, barn, förälder eller vårdnadshavare som den enskilde har samband med. Direktåtkomst till uppgifter om den enskildes barn under 18 år ska också få omfatta personuppgifter om förälder eller vårdnadshavare som barnet har samband med. Uppgifter om sambandspersonerna ska bara få avse sådana uppgifter som avses i 2 kap. 8 § första meningen FdbL samt det samband som råder mellan den enskilde eller barnet och den andra personen. Förslaget syftar i första hand till att öppna möjligheter att kunna tillhandahålla även personbevis med uppgifter om personer med samband med den registrerade genom en e-tjänst. För att direktåtkomst till uppgifter om samband inom folkbokföringen ska kunna tillåtas måste ändringar göras även i lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet. Ett tillägg behöver göras

innebärande att åtkomst till uppgifter om annan än den enskilde själv får medges till uppgift om samband med den enskilde och till barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för.

För de fall där personbevis begärs ut finns flera fördelar med att utlämnandet kan göras genom en automatiserad elektronisk tjänst. För den enskilde innebär detta en möjlighet att få del av sitt personbevis på ett enkelt och snabbt sätt. För Skatteverket innebär det möjligheter till en mer kostnadseffektiv hantering. Fördelarna med ett tillhandahållande genom direktåtkomst måste dock alltid vägas mot andra förhållanden såsom ett berättigat skydd för enskildas personliga integritet. Det måste också säkerställas att sekretesskyddade uppgifter inte röjs.

De avsedda uppgifterna om samband inom folkbokföringen är inte av känsligt slag i förhållande till den person som utlämnandet ska ske till. I enstaka fall kan det dock finnas skäl att skydda i första hand adressuppgifter om annan även i förhållande till en sådan närstående som omfattas av den nu föreslagna bestämmelsen. I sådana fall torde ett sekretesshinder finnas för utlämnande. Uppgifterna får i de fallen inte lämnas ut i någon form.

Justitiekanslern och *Datainspektionen* framhåller vikten av att en sekretessprövning görs. Justitiekanslern menar att en sekretessprövning förutsätter en manuell granskning och anser att det är oklart hur möjligheten till direktåtkomst praktiskt ska kunna begränsas i de fall där utlämnande inte bör ske på grund av sekretess.

Den s.k. folkbokföringssekretessen i 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, innebär att det gäller sekretess för en uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Folkbokföringssekretessen är tillämplig på uppgifter som förekommer i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen och, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, i annan verksamhet som avser registrering av en betydande del av befolkningen. När det gäller t.ex. förföljda personer finns vidare en särskild sekretessbestämmelse i 21 kap. 3 § OSL. Enligt bestämmelsen gäller sekretess för uppgift om en enskilds bostadsadress eller annan jämförbar uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor stadigvarande eller tillfälligt, den enskildes telefonnummer, e-postadress eller annan jämförbar uppgift som kan användas för att komma i kontakt med denne samt för motsvarande uppgifter om den enskildes anhöriga, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Det föreligger således en stark presumtion för att uppgifter i folkbokföringsdatabasen är offentliga. Folkbokföringssekretessen kan sägas ta sikte på två typer av uppgifter. Det är för det första fråga om uppgifter som typiskt sett är mer känsliga. Det kan t.ex. vara fråga om uppgift om ändrad könstillhörighet, adoption m.m. Den föreslagna möjligheten till direktåtkomst omfattar inte den typen av uppgifter. För det andra kan sekretess, under speciella omständigheter, gälla för normalt harmlösa uppgifter. En särskild anledning att anta att en enskild eller närstående till denna lider men om en sådan uppgift röjs kan t.ex. i vissa

fall vara att uppgifter begärs om utlännningar med viss nationalitet. En särskild anledning att vägra utlämnande kan också t.ex. föreligga då en adress har blivit sekretessmarkerad på grund av befarad personförföljelse (jfr prop. 1979/80:2 Del A s. 210 f.).

Vid utlämnande av uppgifter genom direktåtkomst måste sekretessprövningen göras på förhand. Om det på förhand kan antas att utlämnande av uppgifter rörande en viss person innebär men för personen, kan en sekretessmarkering läggas in i folkbokföringsdatabasen. En sekretessmarkering registreras av Skatteverket efter ansökan. Ansökan behöver inte komma från den enskilde utan kan även komma från exempelvis Polismyndigheten eller sociala myndigheter. En sekretessmarkering i sig innebär inte att uppgifter inte får röjas, utan markeringen ger en varningssignal om att sekretess kan antas hindra att en uppgift kan lämnas ut. Om en sekretessmarkering inte är en tillräcklig åtgärd finns möjlighet för Skatteverket att besluta om kvarskrivning efter ansökan från den enskilde. Kvarskrivning innebär att en person, i samband med att han eller hon byter bostadsort, fortfarande är folkbokförd på den tidigare orten. I dessa fall finns inte uppgift om personens verkliga adress eller bostadsort i folkbokföringsdatabasen. Kvarskrivning fungerar som ett skydd endast för adressen. I regel får en kvarskriven person därför också en sekretessmarkering, som skyddar andra uppgifter som kan ge ledning om var personen uppehåller sig.

En begäran om utlämnande av uppgift ur folkbokföringsdatabasen kan framställas på olika sätt. Begäran kan t.ex. göras vid ett besök på Skatteverkets servicekontor, per telefon, genom e-post eller genom en beställning av personbevis på Skatteverkets hemsida. En enskild tjänsteman som får en förfrågan om att lämna ut en viss typiskt sett harmlös uppgift, exempelvis en adress, är då i de flesta fall – när uppgifter i verksamheten endast omfattas av ett rakt skaderekvisit – beroende av den information som en sekretessmarkering ger. Tjänstemannen har inte någon möjlighet att veta att personen som uppgiften rör är hotad om det inte finns en sådan markering. Sekretessmarkeringen är därför i praktiken det verktyg som används för att hindra utlämnande av normalt sett harmlösa uppgifter i folkbokföringsdatabasen. Uppgifter avseende en person för vilken det finns en sekretessmarkering kan inte lämnas ut till en enskild genom direktåtkomst, eftersom det i de fallen kan föreligga sekretesshinder mot utlämnande. Sekretessprövningen har i de fallen gjorts på förhand.

Det måste säkerställas att IT-systemen utan dröjsmål upprätthåller det skydd en sekretessmarkering ger. Med dagens tekniska lösning uppdateras folkbokföringsdatabasen omgående när ett beslut om sekretessmarkering har fattats. Markeringen slår därför igenom direkt vid ett system med direktåtkomst. Vid en ansökan om sekretessmarkering sätts enligt Skatteverkets rutiner en preliminär sekretessmarkering, om det inte är uppenbart att det finns skäl för annan bedömning.

Regeringen anser att användningen av sekretessmarkering innebär en tillräcklig säkerhet för att sekretessbelagda uppgifter inte ska röjas vid det föreslagna utlämnandet. Sammantaget gör regeringen också bedömningen att förslaget till utvidgade möjligheter för regeringen att föreskriva om direktåtkomst för enskilda är motiverat utifrån den förenklade hantering den föreslagna regleringen medför för enskilda och

Skatteverket. Det föreslagna tillägget gällande uppgifter om annan som får lämnas ut till enskild genom direktåtkomst bör därför införas i lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

Prop. 2015/16:28

6.3 Ikraftträdande

Regeringens förslag och bedömning: De föreslagna ändringarna i lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet ska träda i kraft den 1 januari 2016. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemoriornas förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian Folkbokföring och SPAR – några registerfrågor föreslås ett tidigare ikraftträdande.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2016. Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

7 Lagreglering av bestämmelser i förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige

7.1 Förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige

7.1.1 Verksamheten med utfärdande m.m. av identitetskort för folkbokförda i Sverige

Sedan den 1 juni 2009 finns möjlighet att ansöka om identitetskort hos Skatteverket. Skatteverkets verksamhet med utfärdande av identitetskort regleras i förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda, förkortad IdF. Enligt 1 § IdF kan Skatteverket utfärda identitetskort på ansökan av en person som har fyllt 13 år och som är folkbokförd i Sverige enligt folkbokföringslagen (1991:481). Till skillnad mot vad som gäller t.ex. för de nationella id-kort som regleras i förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort krävs inte att sökanden är svensk medborgare.

Införandet av de aktuella identitetskorten genomfördes efter ett betänkande av Id-kortsutredningen (SOU 2007:100). Det fanns vid den tiden endast två allmängiltiga id-handlingar som utländska medborgare kunde få: körkort och s.k. SIS-märkta id-kort, vilka utfärdades av t.ex. banker och Svensk Kassaservice. Det hade framkommit att vissa utländska medborgare som bodde i Sverige inte hade möjlighet att skaffa

en allmängiltig id-handling eftersom de inte kunde styrka sin identitet enligt det nuvarande systemet med SIS-märkta id-kort. Detta innebär att de inte kunde få tillgång till viktiga samhällsfunktioner som t.ex. möjligheten att öppna ett bankkonto. Utredningen fann att staten borde ta ett ansvar för att de som bor i Sverige hade tillgång till ett allmängiltigt id-kort (s. 9). Enligt Id-kortsutredningens förslag skulle polisen ha ansvaret för de nya id-korten. Detta ansvar kom dock i stället att läggas på Skatteverket.

Identitetskortet för folkbokförda i Sverige är, till skillnad från det nationella identitetskortet, inte en resehandling.

Den som ansöker om ett identitetskort ska enligt 2 § IdF inställa sig personligen hos Skatteverket. Av 3 § IdF följer att sökanden är skyldig att i samband med ansökan om identitetskort låta Skatteverket ta en bild i digitalt format av sökandens ansikte eller, om det finns synnerliga skäl, ge in ett välliknande fotografi samt styrka sin identitet och övriga personuppgifter. Om sökanden är under 18 år ska han eller hon ge in ett skriftligt medgivande från vårdnadshavare, om det inte finns synnerliga skäl att ändå utfärda ett identitetskort.

Skatteverket har utfärdat närmare föreskrifter om bl.a. den identitetskontroll som görs i samband med ansökan om identitetskort. Enligt gällande föreskrifter (SKVFS 2009:14) kan styrkande av identiteten ske genom uppvisande av godtagbar identitetshandling, skriftlig försäkran som undertecknats av den som intygar sökandens uppgifter eller genom åberopande av andra officiella handlingar utfärdade av myndighet eller organisationer. Skatteverket gör i det sistnämnda fallet en sammanvägd bedömning av om de åberopade handlingarna styrker sökandens identitet och övriga personuppgifter.

Med anledning av bl.a. svårigheter för vissa asylsökande att styrka sin identitet infördes fr.o.m. den 1 oktober 2010 en bestämmelse i 3 a § IdF om ett nytt sätt att styrka identiteten vid ansökan om identitetskort för folkbokförda i Sverige (se Finansdepartementets promemoria Fi2010/02345/S3 "Vissa id-kortsfrågor"). Bestämmelsen innebär att den bedömning beträffande identiteten som har gjorts i ärendet om uppehållstillstånd ska kunna ligga till grund för Skatteverkets bedömning i id-kortsärendet för den som har uppehållstillstånd. Har en person väl fått uppehållstillstånd under ett namn, ska han eller hon kunna få ett id-kort under det namnet. Detta kommer till uttryck genom att det i 3 a § IdF anges att en sökande som har uppehållstillstånd i Sverige ska anses ha styrkt sin identitet om de uppgifter som lämnas i ansökan om identitetskort stämmer överens med vad som har registrerats i fråga om uppehållstillståndet när det gäller sådana uppgifter som avses i 6 b § andra stycket förordningen (2001:720) om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt utlänning- och medborgarskapslagstiftningen. Uppgifterna i den bestämmelsen avser namn, personnummer, längd, fotografi, underskrift, typ av resehandling, resehandlingens nummer och giltighetstid samt bevis om uppehållstillstånd. Sökanden ska ange om han eller hon vill styrka identiteten på detta sätt. Om särskilda skäl talar emot det ska sökanden inte anses ha styrkt sin identitet på detta sätt. Bestämmelsen innebär alltså en presumtion för att uppgifterna som ligger till grund för uppehållstillståndet även utgör godtagbar grund för identitetsbedömningen i id-kortsärendet. Skatteverket har dock utrymme

att inte lägga Migrationsverkets uppgifter till grund för identitetsbedömningen om särskilda skäl finns. Skatteverket kan t.ex. ha eller få kännedom om att de hos Migrationsverket registrerade uppgifterna av någon anledning är felaktiga eller att tillståndet är återkallat. Det kan t.ex. inte uteslutas att en person ändå kan ha förekommit under flera beteckningar. Vidare ska Skatteverket kunna göra en justerad bedömning ifall personen efter registreringen i Migrationsverkets verksamhetsregister har bytt stavning på sitt namn. En person kan nämligen registreras inom folkbokföringen med exempelvis annan stavning av namn eller annan födelsetid än den som han eller hon har uppgett till Migrationsverket. Personen kan även senare, efter invandringen, rätta sina uppgifter med stöd av handling från hemlandet (se promemorian Fi2010/02345/S3 s. 14 f.).

Ett identitetskort utfärdas enligt 4 § IdF med en giltighetstid av högst fem år. En ansökan om identitetskort ska enligt 6 § IdF avslås om förutsättningarna i 1 § inte är uppfyllda eller det som anges i 2 eller 3 § inte har iakttagits och sökanden inte har följt en uppmaning att avhjälpa bristen. I 7 § IdF finns bestämmelser om återkallelse. Skatteverket ska återkalla ett identitetskort om hinder mot bifall till ansökan förelåg vid tiden för identitetskortets utfärdande och hindret består. Id-kortsutredningen anförde beträffande denna grund bl.a. att det kan vara fråga om att en person har fått ett id-kort i en annans namn. Id-kortsutredningen ansåg att det kunde godtas att id-kortet fick behålla sin giltighet om hindret undanröjs. Som exempel angavs att id-kortet bör återkallas om en person t.ex. visar sig inte ha varit folkbokförd vid utfärdandetillfället, såvida inte personen därefter blivit folkbokförd (SOU 2007:100 s. 113). Ett id-kort ska också återkallas om någon väsentlig uppgift som framgår av identitetskortet är felaktig eller inte längre gäller, eller om någon annan än den som identitetskortet är utställt på förfogar över kortet.

7.1.2 Behandling av personuppgifter i verksamheten med identitetskort för folkbokförda i Sverige

Förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige innehåller särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter. I huvudsak reglerar dessa bestämmelser en databas. Enligt 9 § IdF ska Skatteverket med hjälp av automatiserad behandling föra en databas med en samling uppgifter om identitetskort för folkbokförda i Sverige. Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för behandling av personuppgifter som verket utför med anledning av förordningen. Databasen ska enligt 11 § IdF ha till ändamål att ge information om sådana uppgifter som behövs i verksamhet hos Skatteverket för utfärdande av identitetskort. I SOU 2007:100 s. 128 anfördes att med verksamhet avses framförallt ärenden om utfärdande och återkallelse av id-kort. I 12 § IdF anges ett antal uppgifter som databasen ska innehålla. Uppgifter som ska ingå är uppgifter om sökandens fullständiga namn, personnummer, födelsetid, längd, kön, dag för utfärdande av identitetskortet, kortnummer, giltighetstid, sökandens namnteckning eller i förekommande fall anteckning om anledningen till att sådan saknas, kopia av den ansiktsbild som identitetskortet har

försetts med, hur sökanden har styrkt sin identitet, beslut om att ansökan har avslagits och skälen för detta beslut samt uppgift om att identitetskortet har förlustanmälts eller återkallats och vad som har utgjort skäl för beslutet om återkallelse. Uppgifter som ska lagras i databasen får enligt 10 § tillföras från Skatteverkets folkbokföringsdatabas. Tillförande av uppgifter från folkbokföringsdatabasen behövs för att id-kortsdatabasen ska kunna uppdateras när det i folkbokföringen registreras nya personuppgifter av betydelse (jfr SOU 2007:100 s. 112).

Utöver sådana uppgifter som ska ingå i databasen får även handlingar som har kommit in eller upprättats i ett ärende om identitetskort behandlas i databasen. En handling som har kommit in i ett ärende får innehålla känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204), PUL, och uppgifter om lagöverträdelser m.m. som anges i 21 § samma lag. En handling som har upprättats får innehålla sådana uppgifter om de är nödvändiga för ärendets handläggning. De känsliga personuppgifter som avses i 13 § PUL gäller uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening samt uppgifter som rör hälsa eller sexualliv. En begränsning i möjligheten att söka i databasen finns i 14 § IdF, av vilken framgår att ansiktsbilden inte får användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling. Enligt 15 § IdF gäller bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och skadestånd vid behandling av personuppgifter enligt förordningen. I 16 § IdF anges vidare att uppgift om ett identitetskorts giltighet får lämnas ut genom direktåtkomst.

Samtidigt med bestämmelsen i 3 a § IdF gällande möjligheten för en sökande att styrka sin identitet genom en jämförelse med uppgifter i ärendet om uppehållstillstånd infördes bestämmelser om uppgiftslämnande från Migrationsverket till Skatteverket. Enligt 16 a § IdF ska Migrationsverket på begäran av Skatteverket lämna de uppgifter som anges i 6 b § förordningen om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen och som behövs för handläggning av ansökan om identitetskort. De uppgifter som avses är uppgifter om namn, personnummer, längd, fotografi, underskrift, typ av resehandling, resehandlingens nummer och giltighetstid samt bevis om uppehållstillstånd. Enligt 6 b § förordningen om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen får Skatteverket ha direktåtkomst till de aktuella uppgifterna.

7.1.3 Överklagande m.m.

Vid överklagande av beslut enligt förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige gäller förvaltningslagen (1986:223). I 18 § IdF anges att bestämmelser om överklagande finns i 22 a § förvaltningslagen. Av den bestämmelsen framgår att beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Om överklagande har skett med stöd av bestämmelsen krävs, enligt andra stycket, prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

7.2 En reglering i lag bör införas

Regeringens förslag: Vissa bestämmelser i förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige om i huvudsak utfärdande, ansökan och återkallelse av identitetskort samt behandling av uppgifter i en databas tas in i en ny lag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Datainspektionen* delar bedömningen att bestämmelserna om utfärdande, ansökan och återkallelse av identitetskort för folkbokförda i Sverige och om automatisk personuppgiftsbehandling i verksamheten med sådana id-kort bör tas in i en ny lag.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 4.1. har redogjorts för bestämmelsen om skydd för den personliga integriteten i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Med anledning av bestämmelsen har gjorts en översyn av vissa förordningsbestämmelser för att bedöma om de måste eller bör tas in i lag.

Möjligheten att utfärda identitetskort för folkbokförda i Sverige infördes mot bakgrund av att många utländska medborgare hade svårigheter att skaffa allmängiltig id-handling, eftersom de inte kunde styrka sin identitet enligt det dåvarande systemet med SIS-märkta identitetskort. Konsekvensen av dessa svårigheter kunde bli en bristande tillgång till viktiga samhällsfunktioner.

I samband med en ansökan om identitetskort för folkbokförda i Sverige ska den sökande styrka sin identitet och lämna vissa uppgifter om sig själv, samt låta Skatteverket ta en bild i digitalt format av hans eller hennes ansikte. Identitetsuppgifter, fotografi och vissa andra uppgifter om de som ansöker om identitetskort lagras i en databas hos Skatteverket. De personuppgifter som behandlas i verksamheten med identitetskorten är i och för sig till övervägande del inte av särskilt integritetskänslig karaktär. Det ändamål med behandlingen som följer av förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige är inte heller särskilt känsligt. Det rör sig dock om en ganska stor mängd uppgifter, däribland digitalt fotografi, om i huvudsakligen utländska medborgare som inte har möjlighet att få något annat identitetskort. Inkomna handlingar får också behandlas i databasen. Även om identiteten i dag kan styrkas genom att låta Skatteverket göra en jämförelse av uppgifterna i id-kortsansökan med de uppgifter som avser det beviljade uppehållstillståndet, kan identiteten styrkas även på andra sätt, genom försäkran från intygsgivare eller åberopande av officiella dokument. Enligt en särskild bestämmelse i förordningen får inkomna handlingar innehålla känsliga personuppgifter.

Vid en sammantagen bedömning av regleringen av utfärdandet av identitetskorten och den behandling av personuppgifter som sker anser regeringen att det är lämpligt att införa en viss reglering i lag. En lämplig

struktur kan innefatta en lagreglering av de mest centrala kriterierna för att utfärda ett identitetskort, vissa krav i samband med ansökan, grunder för återkallelse samt grundläggande bestämmelser om den databas som förs i verksamheten med id-korten. Den nya lagen är inte avsedd att åstadkomma någon ändring i sak jämfört med den nuvarande regleringen i förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige. De bestämmelser som inte tas in i lagen blir kvar i förordningen.

7.3 Bestämmelser om ansökan, utfärdande och återkallelse av identitetskort som tas in i den nya lagen

Regeringens förslag: Av den nya lagen ska det framgå att ett identitetskort ska kunna utfärdas på ansökan av en person som har fyllt 13 år och som är folkbokförd i landet enligt folkbokföringslagen.

I lagen ska det också anges att den sökande är skyldig att låta den utfärdande myndigheten ta en bild i digitalt format av sökandens ansikte eller, om det finns synnerliga skäl, ge in ett välliknande fotografi samt att styrka sin identitet och övriga personuppgifter.

Det ska av lagen också framgå att en sökande som har uppehållstillstånd i Sverige ska, om inte särskilda skäl talar mot det, anses ha styrkt sin identitet om de uppgifter som lämnas i ansökan om identitetskort stämmer överens med vad som har registrerats i fråga om uppehållstillståndet. Vilka uppgifter det är som ska stämma överens bör närmare anges i förordning. Sökanden ska ange om han eller hon vill styrka identiteten på detta sätt.

Av lagen ska det också framgå att en ansökan om identitetskort ska avslås om de grundläggande förutsättningarna för att utfärda ett identitetskort inte är uppfyllda eller om det som har föreskrivits i fråga om ansökan inte har iakttagits och sökanden inte har följt en uppmaning att avhjälpa bristen.

Bestämmelserna som reglerar när återkallelse av identitetskort ska ske tas in i lag.

I lagen ska det upplysas om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela ytterligare föreskrifter om ansökan och utfärdande av identitetskort samt om förfarandet vid återkallelse av identitetskort.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter har dock getts en något annan utformning.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* anför beträffande bestämmelsen som upplyser om föreskrifter på lägre nivå att det kan vara önskvärt med ett förtydligande av vilken normgivningskompetens som ska användas. *Skatteverket* anser att det finns en viss osäkerhet om vad som omfattas av föreskriftsrätten och anser att bestämmelsen behöver förtydligas.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelserna om vem som kan få identitetskort och att den sökande måste styrka sin identitet är centrala bestämmelser i regleringen av identitetskorten för folkbokförda i Sverige och tas därför in i den nya lagen. Det kan även vara lämpligt att kravet på att låta den utfärdande myndigheten ta ett digitalt fotografi anges i lag.

Möjligheten att styrka sin identitet genom en jämförelse med uppgifter som har registrerats i fråga om uppehållstillståndet är för vissa av stor betydelse för möjligheten att erhålla ett identitetskort. Detta förfarande bör därför ges stöd i lag. Detaljerade bestämmelser om vilka uppgifter det rör sig om bör närmare regleras i förordning. Även bestämmelsen som ger Migrationsverket skyldighet att lämna dessa uppgifter till Skatteverket kräver enligt regeringens mening inte lagform och bör lämpligen vara kvar i förordningen.

I förordning bör också, med stöd av restkompetensen, kunna meddelas ytterligare föreskrifter om ansökan och utfärdande av identitetskort. Eftersom dessa frågor regleras även i lagen bör upplysas om att sådana ytterligare föreskrifter kan meddelas på lägre nivå. Bestämmelser på lägre nivå kan förstås även ges som verkställighetsföreskrifter. I förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige finns bestämmelser om krav på personlig inställelse, skriftlig ansökan och undertecknande, skriftligt medgivande från vårdnadshavare, makulering, avgifter och giltighetstid. Dessa bestämmelser bör enligt regeringens mening vara kvar i förordningen. Vilken myndighet som utfärdar identitetskort, i dag Skatteverket, bör också lämpligen beslutas av regeringen.

Bestämmelserna om i vilka fall återkallelse ska ske bör lämpligen tas in i lagen. I förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige finns dock vissa bestämmelser om förfarandet vid återkallelse av identitetskort, t.ex. rörande skyldigheten att överlämna ett återkallat identitetskort till Skatteverket och makulering av identitetskort. *Lagrådet* framhåller dessa förordningsbestämmelser och anser att det finns skäl att överväga vilken räckvidd bestämmelserna som upplyser om föreskrifter på lägre nivå bör ha. *Lagrådet* anser också att det finns skäl att överväga om upplysningsbestämmelserna kan samordnas i en paragraf. I lagen ges vissa upplysningar om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter i en fråga som har reglerats i lagen. Regeringen gör bedömningen att det av tydlighetsskäl bör upplysas i lagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om förfarandet vid återkallelse av identitetskort. Regeringen anser vidare att regleringen blir tydligast om upplysningsbestämmelserna ges i anslutning till de frågor som behandlas i lagen.

7.4 Bestämmelser om databasen som tas in i den nya lagen

7.4.1 Förhållandet till personuppgiftslagen

Regeringens förslag: I den nya lagen ska det anges att personuppgiftslagen är tillämplig vid behandling av personuppgifter i databasen med uppgifter om identitetskort för folkbokförda i Sverige om inte annat följer av lagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Eftersom den behandling som sker i identitetskortsdatabasen är automatiserad omfattas den av regleringen i personuppgiftslagen. Den lagen är dock subsidiär i förhållande till andra författningar. I de delar bestämmelserna angående personuppgiftsbehandling i den nya lagen eller den förordning som kompletterar den nya lagen avviker från bestämmelserna i personuppgiftslagen är det bestämmelserna i den nya lagen och förordningen som ska tillämpas. I övrigt är personuppgiftslagen tillämplig. Det innebär bl.a. att 9 § PUL, som innehåller grundläggande krav på den personuppgiftsansvariges behandling av personuppgifter, liksom bestämmelserna i 30–32 §§ om säkerheten vid behandling av personuppgifter är tillämpliga. Förhållandet till personuppgiftslagen bör framgå uttryckligen av den nya lagen. Det bör därför anges att personuppgiftslagen är tillämplig vid behandling av personuppgifter i databasen med uppgifter om identitetskort för folkbokförda i Sverige om inte annat följer av lagen eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Bestämmelsen innebär endast ett förtydligande av vad som gäller vid sådan behandling i databasen som regleras i förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige och innebär därför ingen förändring i sak.

7.4.2 Databasens ändamål

Regeringens förslag: Personuppgifter får behandlas i databasen om det behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort.

Personuppgifter som behandlas för det ändamålet får också behandlas för att fullgöra ett uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Enligt promemorians förslag ska personuppgifter få behandlas i databasen för tillhandahållande av information om sådana uppgifter som behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort.

Remissinstanserna: Endast *Sveriges advokatsamfund* (Advokatsamfundet) har synpunkter på förslaget. Advokatsamfundet anser att det

närmare bör utredas om det går att precisera bestämmelsen såvitt avser för vilka ändamål personuppgiftsbehandling ska få ske och anför att skyddet för den enskildes personliga integritet därigenom skulle tillvaratas bättre.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande bestämmelse i 11 § IdF ska databasen ha till ändamål att ge information om sådana uppgifter som behövs i verksamhet hos Skatteverket för utfärdande av identitetskort. I Id-kortsutredningens betänkande anfördes att ett register är nödvändigt för att det ska gå att kontrollera att ett uppvisat id-kort är giltigt och att säkerheten i systemet ökar om det förs register över id-kort som gäller. Det minimerar också risken att flera id-kort utfärdas till samma person. Ändamålet med registret skulle vara att ge information om sådana uppgifter som behövs för att id-kort ska kunna utfärdas och kontrolleras (SOU 2007:100 s. 111). Någon ändring i sak gällande det ändamål för vilka uppgifter i dag får behandlas i databasen är inte avsedd. Regeringen bedömer att det i detta sammanhang inte har framkommit behov av att förändra ändamålsregleringen på det sätt som *Sveriges advokatsamfund* efterfrågar. *Lagrådet* anser att det bör övervägas om bestämmelsen kan förenklas genom att det anges att personuppgifter får behandlas om det behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort. Enligt regeringens mening bör det framgå av bestämmelsen att den omfattar behandling av uppgifter i en databas. I övrigt bedömer regeringen att den av *Lagrådet* formulerade lydelsen är lämplig.

Regeringen anser att det finns skäl att i lagen göra vissa förtydliganden gällande när det är tillåtet att vidarebehandla uppgifter i databasen genom utlämnande till annan. I lag eller förordning finns i vissa fall bestämmelser om att en myndighet ska eller får lämna ut uppgifter. Enligt 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, ska t.ex. en myndighet på begäran av en annan myndighet lämna ut en uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång. För att undvika osäkerhet kring hur sådant utlämnande förhåller sig till den föreslagna lagen, bör i lagen anges att uppgifter får behandlas för att fullgöra ett uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Av 9 § första stycket d och andra stycket PUL följer vidare att personuppgifterna får behandlas för andra ändamål än de ursprungliga, förutsatt att dessa ändamål inte är oförenliga med de ursprungliga. I lagen bör införas en upplysning om att detta gäller.

7.4.3 Innehållet i databasen

Regeringens förslag: Känsliga personuppgifter som anges i 13 § PUL får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas även i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

En kopia av den ansiktsbild som identitetskortet har försetts med får behandlas i databasen.

I lagen ska det upplysas om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens. I promemorians förslag gavs ingen upplysning i lagtexten om att regeringen kan meddela föreskrifter om vilka uppgifter databasen ska eller får innehålla.

Remissinstanserna: Enligt *Sveriges advokatsamfund* (Advokatsamfundet) kan inte det förhållandet att det inte är möjligt för den handläggande myndigheten att påverka innehållet i de handlingar som kommer in till myndigheten anses utgöra skäl för att i denna verksamhet tillåta vidare behandling av vilka uppgifter som helst i en strukturerad databas. Advokatsamfundet anser också att en uppräknings i lagtexten av vilka uppgifter som får behandlas i databasen skulle medföra ett bättre skydd för den enskilde mot att andra uppgifter än vad som är nödvändigt behandlas. Advokatsamfundet påtalar också att 15 § i promemorians förslag, som gäller föreskrifter som kan meddelas av regering eller myndighet som regeringen bestämmer, inte rör frågan om vilka uppgifter som får behandlas.

Skälen för regeringens förslag: I förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige görs en uppräknings av uppgifter som databasen ska innehålla. Vilka uppgifter det rör sig om framgår av avsnitt 7.1.2. Vidare anges att inkomna och upprättade handlingar får behandlas i databasen. Regeringen anser att en sådan detaljreglering i lag inte är lämplig eller nödvändig. Databasen över identitetskort för folkbokförda är inte av så känslig karaktär att det av den anledningen finns skäl att detaljreglera innehållet i lag. Den närmare regleringen av uppgifter som databasen ska och får innehålla bör dock i stället tas in i föreskrifter på lägre nivå. I några avseenden bör dock bestämmelser om innehållet ges i lag.

I lagen bör anges när känsliga personuppgifter får behandlas. En handling som har inkommit i ett ärende får enligt förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige innehålla känsliga personuppgifter som anges i 13 § PUL. En handling som har upprättats i ett ärende får innehålla sådana uppgifter om de är nödvändiga för ärendets handläggning. De känsliga personuppgifter som anges i 13 § PUL är uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening samt uppgifter som rör hälsa eller sexualliv. Enligt 13 § PUL är det i princip förbjudet att behandla dessa känsliga personuppgifter.

Med anledning av vad *Sveriges advokatsamfund* anför kan sägas följande. För en effektiv ärendehantering bör det vara möjligt att hantera inkomna och upprättade handlingar i ärenden i databasen. Det är inte möjligt för den handläggande myndigheten att påverka innehållet i de handlingar som kommer in till myndigheten. En sådan handling bör enligt regeringens mening få behandlas i databasen även om den t.ex. innehåller uppgifter om etnicitet. För det fall att det är nödvändigt att beröra känsliga personuppgifter i en upprättad handling bör det också vara möjligt att behandla handlingen i databasen. Som en

integritetsskyddande åtgärd föreslår regeringen i avsnittet nedan att känsliga personuppgifter inte ska få användas som sökbegrepp.

I förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige anges också att inkomna och upprättade handlingar får innehålla uppgifter om lagöverträdelse m.m. som anges i 21 § PUL. I personuppgiftslagen finns inte något förbud för myndighet att behandla uppgifter om lagöverträdelse. Det är därför tillåtet för Skatteverket att behandla sådana uppgifter även utan särskild bestämmelse om detta i den nya lagen. Några skäl att införa en särskild bestämmelse om att sådan behandling får ske bedöms inte föreligga.

Det finns ett behov av att i databasen behandla kopia av den ansiktsbild som identitetskortet har försetts med. Att fotografi ska tas i samband med ansökan föreslås regleras i lag. Även behandling av ansiktsbilden i databasen bör lämpligen regleras särskilt i lagen.

I lagen ges en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter databasen ska eller får innehålla.

7.4.4 Övriga bestämmelser om databasen som förs in i lagen

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige om förbud mot att använda ansiktsbilden vid sökning, personuppgiftsansvar, rättelse och skadestånd samt om direktåtkomst till uppgifter om identitetskorts giltighet förs över till den nya lagen.

I lagen ska det också anges att känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse inte får användas som sökbegrepp. Utformningen av bestämmelserna om personuppgiftsansvar samt rättelse och skadestånd justeras till följd av den nya lagregleringen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorians förslag anges dock inte att känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse inte får användas som sökbegrepp.

Remissinstanserna: *Datainspektionen* anser att känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott bör undantas från de uppgifter som får användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling. Även *Sveriges advokatsamfund* anser att känsliga personuppgifter inte ska få användas som sökbegrepp. *Kronofogdemyndigheten* anser att det bör vara tillåtet använda bild som sökbegrepp för polisens brottsbekämpande verksamhet, då det kan behöva sökas efter en person som man har bild på men inte kunskap om vem det är.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelsen som förbjuder att ansiktsbilden används vid sökning med hjälp av automatiserad behandling är av sådan integritetsskyddande karaktär att den bör tas in i lag. Detta lagstiftningsärende syftar inte till att föreslå ändringar gällande vilken behandling av personuppgifter som är tillåten. Det är inte aktuellt att i detta sammanhang överväga frågan om fotografi såsom *Kronofogdemyndigheten* föreslagit, i vissa fall ska få användas vid

sökning. *Datainspektionen* och *Sveriges advokatsamfund* efterfrågar vissa begränsningar av tillåtna sökbegrepp. Enligt regeringens förslag ska känsliga personuppgifter i vissa fall få behandlas i en handling. Regeringen anser att det kan vara lämpligt, såsom vissa remissinstanser efterfrågar, att det anges i lagen att sådana uppgifter eller uppgifter om lagöverträdelse som avses i 21 § PUL inte får användas som sökbegrepp.

Det är viktigt att det finns väl fungerande system för att kontrollera ett identitetskorts giltighet. Enligt 16 § IdF får uppgift om identitetskorts giltighet lämnas ut genom direktåtkomst. Utlämnande genom direktåtkomst anses typiskt sett vara en känslig åtgärd ur integritetssynpunkt. I detta fall är möjligheten till direktåtkomst begränsad till uppgift om identitetskorts giltighet, vilket talar för att direktåtkomsten inte är av särskilt integritetskänslig karaktär. Det är dock ändå lämpligt att reglera möjligheten att medge direktåtkomst i lag.

Av lagen bör framgå att den utfärdande myndigheten är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför. Även tillämpligheten av bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och skadestånd bör slås fast i lagen. Bestämmelserna om personuppgiftsansvar och rättelse och skadestånd justeras till följd av att personuppgiftsbehandlingen ska regleras i lag.

7.4.5 Den enskildes inställning till personuppgiftsbehandling

Regeringens förslag: Det ska i lagen anges att behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen ska få utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. Promemorian innehåller inte någon motsvarande bestämmelse.

Remissinstanserna: *Kronofogdemyndigheten* anser att man bör överväga att införa en bestämmelse innebärande att personuppgiftslagens reglering om samtycke inte gäller vid behandling av uppgifter enligt lagen om identitetskort.

Skälen för regeringens förslag: Uppgifter behöver kunna behandlas i id-kortsdatabasen utan samtycke från de personer som uppgifterna rör. Regeringen anser inte att något uttryckligt klargörande av att detta gäller behöver tas in i lagen. Det får i stället anses följa av bestämmelserna om när uppgifter får behandlas.

I artikel 14 a Europaparlamentets och rådets direktiv 36/95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet) föreskrivs att den enskilde i vissa fall ska garanteras en rätt att motsätta sig en personuppgiftsbehandling, om inte annat föreskrivs i nationell lagstiftning. Av 12 § PUL framgår att en registrerad, med vissa undantag, inte har rätt att motsätta sig sådan behandling som är tillåten enligt personuppgiftslagen. 12 § PUL är tillämplig vid behandling av personuppgifter som omfattas av den föreslagna lagen (4 §). Eftersom 12 § PUL rör behandling som är tillåten

enligt personuppgiftslagen anser regeringen att det är lämpligt att klargöra att även behandling som är tillåten enligt den nu föreslagna lagen får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen. Prop. 2015/16:28

7.5 Överklagande m.m.

Regeringens förslag: I lagen ska det anges att beslut enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att det krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Beslut enligt lagen ska gälla omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I 18 § IdF finns i dag en hänvisning till 22 a § förvaltningslagen. När det nu införs en lagreglering av identitetskorten bör det av lagen direkt framgå att beslut enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att det krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Enligt den allmänna forumregeln i 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar ska överklagandet prövas av den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats. Denna forumregel gäller i dag. Antalet mål i domstol som rör överklaganden av beslut rörande identitetskort för folkbokförda är relativt få. Det saknas bl.a. mot den bakgrunden skäl att nu närmare överväga införandet av en särskild forumbestämmelse som koncentrerar mål till vissa domstolar beroende på var beslutsmyndigheten är belägen för dessa mål.

I lagen bör också tas in bestämmelsen om att beslut gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

7.6 Ikraftträdande

Regeringens förslag och bedömning: Lagen om identitetskort för folkbokförda i Sverige ska träda i kraft den 1 januari 2016. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Den föreslagna lagen bör träda i kraft så snart som möjligt. Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

8 Bestämmelser om uppgiftsskyldighet

8.1 Skyldighet för myndigheter att lämna uppgifter som behövs för kontroll eller beslut enligt skatteförfarandelagen på Skatteverkets begäran

8.1.1 En reglering i lag införs

Promemorians förslag: Bestämmelsen i skatteförfarandeförordningen om skyldighet för myndigheter att lämna uppgifter som behövs för kontroll eller beslut enligt skatteförfarandelagen på Skatteverkets begäran förs in i skatteförfarandelagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några synpunkter.

Skälen för promemorians förslag: I avsnitt 4.1 redogörs för bestämmelsen om skydd för den personliga integriteten i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Bestämmelsen innebär enligt förarbetena att uppgiftsskyldighet mellan myndigheter i vissa fall kan behöva regleras i lag (prop. 2009/10:80 s. 184).

Enligt 19 kap. 6 § första stycket skatteförfarandeförordningen (2011:1261) ska uppgifter som en myndighet förfogar över och som behövs för kontroll eller beslut enligt skatteförfarandelagen (2011:1244) på Skatteverkets begäran lämnas till verket. Undantag gäller i fråga om uppgifter som omfattas av sekretess till följd av 15 kap. 1 eller 2 § eller 16 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), dvs. av utrikes-, försvars- eller statsfinanssekretess, eller enligt en bestämmelse till vilken det hänvisas i dessa paragrafer. För övriga uppgifter som omfattas av sekretess gäller att i de fall då ett utlämnande skulle medföra synnerligt men för något enskilt eller allmänt intresse är en myndighet uppgiftsskyldig bara om regeringen på ansökan av Skatteverket beslutar att uppgiften ska lämnas ut. Denna uppgiftsskyldighet gäller enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringsförordningen (1993:1199) i tillämpliga delar även i fråga om taxeringskontroll enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Bestämmelsen har ersatt föreskrifterna i de numera upphävda 3 kap. 16 § taxeringslagen (1990:324), förkortad TL, och 14 kap. 8 § första stycket skattebetalningslagen (1997:483), förkortad SBL. I 3 kap. 16 § första stycket TL angavs att uppgifter som en myndighet förfogar över och som behövs för taxering ska tillhandhållas Skatteverket på begäran. Enligt bestämmelsens andra och tredje stycke gällde samma undantag från uppgiftsskyldighet som i dag gäller enligt den aktuella bestämmelsen i skatteförfarandeförordningen. Enligt 14 kap. 8 § första stycket SBL skulle uppgifter som en myndighet förfogar över och som behövdes för kontroll av att bestämmelserna i skattebetalningslagen hade följts lämnas ut enligt bestämmelserna i 3 kap 16 § TL. De bestämmelserna ersatte i sin tur motsvarande bestämmelser i 46 § taxeringslagen (1956:623), 78 § 2 mom. andra stycket uppbördslagen (1953:272), 27 § fjärde stycket lagen (1984:668) om uppbörd av

socialavgifter från arbetsgivare och 17 kap. 5 § tredje stycket Prop. 2015/16:28 mervärdesskattelagen (1994:200).

Bestämmelsen innebär en sådan uppgiftsskyldighet som enligt 10 kap. 28 § första stycket OSL bryter sekretess som gäller för uppgifterna. Den ger en i princip obegränsad skyldighet för myndigheter att på Skatteverkets begäran lämna ut de uppgifter som behövs för kontroll eller beslut enligt skatteförfarandelagen. Uppgifter som ska användas för beslut eller kontroll enligt skatteförfarandelagen bör typiskt sett inte vara särskilt känsliga ur integritetssynpunkt. Uppgifterna kommer också att omfattas av den absoluta sekretessen hos Skatteverket. Med hänsyn till bestämmelsens generella karaktär kan det dock vara lämpligt att den tas in i lag.

Ett nytt kapitel införs i skatteförfarandelagen med anledning av den nya bestämmelsen. Kapitlet placeras i den avdelning som rör utredning och kontroll.

8.1.2 Ikraftträdande

Regeringens förslag och bedömning: Den föreslagna lagen ska träda i kraft den 1 januari 2016. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Den föreslagna nya bestämmelsen bör träda i kraft så snart som möjligt. Det behövs inga övergångsbestämmelser. Av punkten 1 i övergångsbestämmelserna till skatteförfarandelagen framgår när skatteförfarandelagen tillämpas första gången. Av punkterna 16 och 18 i de övergångsbestämmelserna framgår i vilka fall taxeringslagen och skattebetalningslagen fortfarande gäller.

8.2 Andra bestämmelser om uppgiftsskyldighet som kan vara kvar i förordning

Regeringens bedömning: De övriga bestämmelser om uppgiftsskyldighet som behandlas i promemorian Vissa registerfrågor kan vara kvar i förordning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte några invändningar. *Datainspektionen* anser att uppgiftsskyldigheten i flera av de förordningar som tas upp i promemorian omfattar integritetskänsliga uppgifter och att det är särskilt känsligt när tillgång ges till dessa uppgifter via direktåtkomst. *Datainspektionen* framhåller dock att de sekretessbrytande reglerna i detta sammanhang kompletterar dataskyddsbestämmelser som är huvudsakligen reglerade i lag och anser inte att det finns skäl att

dessutom ställa krav på att de sekretessbrytande bestämmelserna ska regleras i lag.

Skälen för regeringens bedömning: I Finansdepartementets promemoria Vissa registerfrågor har gjorts bedömningen att ett antal bestämmelser om uppgiftsskyldighet mellan myndigheter inte utgör sådana betydande integritetsintrång som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen och att de därför kan vara kvar i förordning. De bestämmelser om uppgiftsskyldighet som tas upp i promemorian finns i huvudsak i de förordningar som reglerar behandling av personuppgifter i Skatteverkets, Tullverkets och Kronofogdemyndighetens verksamheter. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att bestämmelserna inte måste regleras i lag.

9 Konsekvenser av förslagen

9.1 Förslagen rörande behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

Den föreslagna nya lagen innebär att det införs en samlad reglering av personuppgiftsbehandlingen inom äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna. Dessa båda verksamheter har samband med varandra och skiljer sig i flera avseenden från Skatteverkets övriga verksamheter. Den nya gemensamma lagen bidrar enligt regeringens mening till en mer överskådlig och systematisk reglering. Förslagen innebär en flexibel och teknikneutral reglering som möjliggör en utveckling och anpassning av systemen för automatisk behandling av personuppgifter utan krav på regeländringar. Bestämmelserna har utformats med hänsyn till behovet av att skydda enskildas personliga integritet.

Förslaget att utöka möjligheten att lämna ut uppgifter på medium för automatiserad behandling kan väntas minska Skatteverkets kostnader för utlämnande något. Eventuella initiala kostnader för Skatteverket kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslagen kan inte förväntas medföra kostnader för andra berörda.

Förslagen rörande utlämnande på medium för automatiserad behandling ger Skatteverket möjlighet att ge myndigheter och enskilda en bättre och snabbare service.

9.2 Förslagen rörande behandling av personuppgifter i folkbokföringsverksamheten

De föreslagna ändringarna i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet syftar till att effektivisera utlämnande av uppgifter, både för Skatteverket och för de

myndigheter och enskilda som är mottagare av uppgifterna. Förslagen har utformats med hänsyn till behovet av att skydda enskildas personliga integritet. Prop. 2015/16:28

Förslagen kan på sikt väntas minska Skatteverkets kostnader för utlämnande. Eventuella initiala kostnader för Skatteverket kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Förslagen kan inte förväntas medföra kostnader för andra berörda.

En ökad möjlighet att hämta uppgifter genom direktåtkomst kan underlätta och påskynda de mottagande myndigheternas handläggning. Förslagen ger också Skatteverket möjlighet att ge enskilda en bättre och snabbare service.

9.3 Förslagen rörande identitetskort för folkbokförda i Sverige och myndigheters uppgiftsskyldighet gentemot Skatteverket

Den föreslagna nya lagen om identitetskort för folkbokförda i Sverige syftar till att ge grundläggande bestämmelser om verksamheten med id-korten och databasen över id-kort stöd i lag. Detsamma gäller förslaget att lagreglera bestämmelsen i skatteförfarandeförordningen (2011:1261) om myndigheters uppgiftsskyldighet gentemot Skatteverket.

De föreslagna ändringarna syftar inte till att genomföra några förändringar i sak jämfört med de föreskrifter som hitintills har meddelats i förordning. Förslagen medför därför inte några offentligfinansiella effekter.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

1 §

I paragrafen anges det övergripande syftet med lagen.

Bestämmelsen har utformats med förebild i 1 kap. 1 § polisdatalagen (2010:361).

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.3.

2 §

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde.

I *första stycket* anges att lagen gäller vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter. Äktenskapsregisterverksamheten omfattar förandet av äktenskapsregistret och handläggning av registreringsärenden enligt 16 kap.

äktenskapsbalken. Bouppteckningsverksamheten omfattar registreringen av bouppteckningar och förvaring av dödsboanmälningar samt handläggning av ytterligare vissa typer av ärenden enligt ärvdabalken. Skatteverkets uppgifter som behörig myndighet för utfärdande av europeiska arvsintyg ingår också i bouppteckningsverksamheten.

Enligt *andra stycket* krävs det för att lagen ska vara tillämplig att behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller att personuppgifterna är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Av *tredje stycket* följer att de föreslagna bestämmelserna om personuppgiftsansvar och vilken behandling som ska vara tillåten ska gälla även vid behandling om avlidna personer.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.2.

3 §

I paragrafen anges att behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen. Att det inte krävs något samtycke från den enskilde för att behandling som är tillåten enligt lagen ska få ske anges inte särskilt, utan det anses följa av bestämmelserna om när personuppgifter får behandlas. Av paragrafen framgår dock att behandling är tillåten även när den enskilde motsätter sig behandling.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.5.

4 §

Av paragrafen framgår lagens förhållande till personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL.

Vid behandling av personuppgifter som omfattas av lagen gäller fortfarande personuppgiftslagen, om inte annat följer av lagen eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till den. Lagen innehåller de särbestämmelser och förtydliganden som det bedömts föreligga behov av. Om bestämmelserna avviker från regleringen i personuppgiftslagen, ska bestämmelserna i denna lag tillämpas. För de frågor som inte regleras av den nya lagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den gäller bestämmelserna i personuppgiftslagen. Personuppgiftslagen måste således tillämpas parallellt med den nya lagen.

Att personuppgiftslagen ska tillämpas innebär bl.a. att tydliggörandet i 8 § första stycket PUL om tryckfrihetsförordningens företräde vid utlämnande gäller. Lagens bestämmelser kan inte inskränka skyldigheten att lämna ut allmänna handlingar enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen. Det bör dock understrykas att tryckfrihetsförordningen inte innebär någon skyldighet att lämna ut uppgifter i elektronisk form. Att 8 § andra stycket PUL är tillämplig innebär vidare att varken de särskilda bestämmelserna i lagen eller i personuppgiftslagen hindrar att allmänna handlingar som innehåller personuppgifter arkiveras och bevaras enligt bestämmelserna i arkivlagen (1990:782). Arkivlagens bestämmelser om bevarande m.m. är således tillämpliga när uppgifter finns i allmänna handlingar.

De grundläggande kraven på behandling av personuppgifter i 9 § PUL gäller också. Av den bestämmelsen följer bl.a. att de handlingar som

utförs måste vara lagliga och göras på ett korrekt sätt och i enlighet med god sed, att personuppgifter måste vara riktiga samt nödvändiga, adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen, att personuppgifter får samlas in endast för särskilda uttryckligt angivna ändamål och att insamlade personuppgifter inte får vidarebehandlas för ett ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilket uppgifterna samlades in. I bestämmelsen anges också att personuppgifter inte får bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Den bestämmelsen om bevarande blir aktuell för personuppgifter som inte finns i allmänna handlingar.

Vidare finns t.ex. bestämmelser om säkerheten vid behandling av personuppgifter i 30–32 §§ PUL.

De begrepp som används i lagen har den innebörd som framgår av 3 § PUL.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.4.

5 §

Av bestämmelsen framgår att Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför enligt lagen.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.4.

6 §

I paragrafen anges ramarna för när personuppgifter får behandlas.

I *första stycket* anges att personuppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter. Dessa verksamheter består i huvudsak av registrering av vissa handlingar och i viss mån handläggning av andra typer av ärenden. Bestämmelsen klargör att Skatteverket får behandla uppgifter om det behövs för fullgörandet av verkets uppgifter inom dessa verksamheter.

I *andra stycket* regleras s.k. sekundära ändamål. Bestämmelsen ger inte stöd för att samla in personuppgifter, utan rör behandling i samband med utlämnande av uppgifter som behandlas med stöd av första stycket. Till en början kan konstateras att det alltid är tillåtet att utföra sådana behandlingar som krävs för att fullgöra skyldigheten enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen att lämna ut personuppgifter i allmänna handlingar (jfr 8 § första stycket PUL). Bestämmelsen klargör att utlämnande är tillåtet även i andra fall. I bestämmelsen anges att uppgifter som behandlas enligt första stycket får behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. En sådan bestämmelse om uppgiftslämnande finns t.ex. i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Det erinras också om att finalitetsprincipen i 9 § första stycket d och andra stycket PUL därutöver gäller vid behandling av personuppgifter enligt lagen. Den principen innebär att personuppgifter får behandlas för andra ändamål än dem för vilka de har samlats in, under förutsättning att de nya ändamålen är förenliga med de tidigare ändamålen.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.6.

7 §

I paragrafen regleras när känsliga personuppgifter som anges i 13 § PUL får behandlas. Sådana uppgifter är personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, eller medlemskap i fackförening samt personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv.

Känsliga personuppgifter får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas även i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.7.

8 §

I paragrafen anges vilka sökbegrepp som får användas vid sökning inom äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna.

I *första stycket* anges att endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § OSL får användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar får dessutom namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp. De aktuella verksamheterna omfattar bl.a. registrering av ett stort antal handlingar. Uppgift om namn, person- eller samordningsnummer behöver t.ex. användas vid sökning efter bouppteckningar, äktenskapsförord, gåvohandlingar och underrättelser från domstolar om domar i mål om skilsmässa.

I *andra stycket* har tagits in en bestämmelse om att känsliga personuppgifter som anges i 13 § PUL aldrig får användas som sökbegrepp.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.8.

9 §

I paragrafen regleras utlämnande på medium för automatiserad behandling.

I *första stycket* anges att personuppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling om det inte är olämpligt. Innan det blir aktuellt att bedöma om en uppgift får lämnas ut på detta sätt måste det dock konstateras att uppgiften överhuvudtaget får lämnas ut. Utlämnande kan t.ex. inte ske om det föreligger sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL.

Utlämnande på medium för automatiserad behandling kan i ett visst fall vara olämpligt med hänsyn till riskerna ur integritets- eller säkerhetssynpunkt. Ett sådant utlämnande kräver alltid att säkerheten är tillräcklig med hänsyn till bl.a. känsligheten hos de uppgifter som skickas. Kravet på att utlämnande på medium för automatiserad behandling inte får ske om det är olämpligt får framför allt betydelse vid utlämnande till enskilda när det rör sig om ett omfattande utlämnande eller då uppgifter är särskilt känsliga.

I *andra stycket* ges en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar av möjligheterna att lämna ut personuppgifter på medium för automatiserad behandling.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.9.

10 §

Paragrafen reglerar rätten till rättelse och skadestånd för en enskild, om dennes personuppgifter har behandlats på ett felaktigt sätt. Av paragrafen följer att personuppgiftslagens bestämmelser om rättelse och skadestånd ska tillämpas även vid personuppgiftsbehandling som sker i strid med den nya lagen. Sådana bestämmelser finns i 28 och 48 §§ PUL.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.10.

11 §

I paragrafen ges en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om avgifter för utlämnande av personuppgifter. Det kan erinras om att sådana föreskrifter inte får innebära en inskränkning i rätten att ta del av och mot fastställd avgift få kopia eller utskrift av en allmän handling enligt tryckfrihetsförordningen.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.3.11.

10.2 Förslaget till lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige

1 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 1 § förordning (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige, förkortad IdF, och reglerar de grundläggande förutsättningarna för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige. Vilken myndighet som ansvarar för utfärdande av identitetskort bestäms av regeringen.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.1.1 och 7.3.

2 §

Paragrafen motsvarar 3 § andra stycket 1 och 2 IdF och reglerar vissa grundläggande krav vid ansökan om identitetskort.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.1.1 och 7.3.

3 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 3 a § IdF. Av bestämmelsen följer att det är möjligt för den sökande att styrka sin identitet genom en jämförelse av de uppgifter som har lämnats i ansökan om identitetskort med de uppgifter som har registrerats hos Migrationsverket i fråga om uppehållstillstånd. Vilka närmare uppgifter det ska röra sig om kan anges i förordning. I 5 § ges en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om ansökan och utfärdande av identitetskort.

Bestämmelsen innebär en presumtion för att uppgifterna som ligger till grund för uppehållstillståndet även utgör godtagbar grund för identitetsbedömningen i id-kortsärendet. Det finns dock ett utrymme för den utfärdande myndigheten att inte lägga Migrationsverkets uppgifter till grund för identitetsbedömningen om det finns särskilda skäl. Den utfärdande myndigheten kan t.ex. ha fått kännedom om att de hos

Prop. 2015/16:28 Migrationsverket registrerade uppgifterna av någon anledning är felaktiga.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.1.1 och 7.3.

4 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 6 § IdF och innebär att ansökan om identitetskort ska avslås om de grundläggande förutsättningarna i 1 § för identitetskortets utfärdande inte är uppfyllda eller om det som har föreskrivits i fråga om ansökan inte har iakttagits och sökanden inte har följt en uppmaning att avhjälpa bristen.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.1.1 och 7.3.

5 §

I paragrafen ges en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela ytterligare föreskrifter om ansökan och utfärdande av identitetskort.

Vissa grundläggande bestämmelser om ansökan om identitetskort och utfärdande ges i lagen. På lägre nivå finns dock kvar ytterligare föreskrifter. Bestämmelserna om krav på personlig inställelse, skriftlig ansökan, undertecknande, medgivande från vårdnadshavare och ingivande för makulering av tidigare id-kort behålls i förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige. Bestämmelser om vilka uppgifter som ska stämma överens med vad som har registrerats hos Migrationsverket i fråga om uppehållstillståndet kan också ges i förordning. I förordningen regleras också bl.a. identitetskortens giltighetstid, utlämnande av identitetskort och ansökningsavgift.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.3.

6 §

Paragrafen motsvarar 7 § IdF och anger grunderna för att återkalla ett identitetskort. *Den första punkten* har getts en annan lydelse än lydelsen i förordningen om identitetskort för folkbokförda i Sverige. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.1.1 och 7.3.

7 §

I paragrafen ges en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om förfarandet vid återkallelse av identitetskort.

8 §

Paragrafen motsvarar 9 § första meningen IdF och innebär att den utfärdande myndigheten med hjälp av automatiserad behandling ska föra en databas med en samling uppgifter om identitetskort för folkbokförda i Sverige. Regler om behandling av uppgifter i databasen finns i 9–18 §§ denna lag.

9 §

I paragrafen anges att behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen får utföras även om den registrerade motsätter sig

behandlingen. Att det inte krävs något samtycke från den enskilde för att behandling som är tillåten enligt lagen ska få ske anges inte särskilt, utan det anses följa av bestämmelserna om när personuppgifter får behandlas. Av paragrafen framgår dock att behandling är tillåten även när den enskilde motsätter sig behandling.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.5.

10 §

I paragrafen regleras hur lagens bestämmelser om behandling av personuppgifter förhåller sig till personuppgiftslagen. Innebörden av bestämmelsen är att lagens bestämmelser ska gälla utöver personuppgiftslagen. Om bestämmelserna avviker från bestämmelserna i personuppgiftslagen ska alltså lagens bestämmelser gälla. Detsamma gäller beträffande föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. För de frågor som inte regleras av den nya lagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den, gäller däremot bestämmelserna i personuppgiftslagen. Det innebär bl.a. att 8 §, som rör tryckfrihetsförordningens företrädare samt arkivering och bevarande av allmänna handlingar, gäller. Vidare ska t.ex. 9 § PUL, som innehåller grundläggande krav på den personuppgiftsansvariges behandling av personuppgifter, liksom bestämmelserna i 30–32 §§ om säkerheten vid behandling av personuppgifter tillämpas.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.1.

11 §

Paragrafen reglerar personuppgiftsansvaret. Vilken myndighet som är utfärdande myndighet, och därmed blir personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker med stöd av lagen, bestäms av regeringen.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.4.

12 §

I paragrafen regleras ramarna för när uppgifter får behandlas i databasen.

Enligt *första stycket* får personuppgifter behandlas i databasen om det behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort. Paragrafen har utformats i linje med *Lagrådets* synpunkter. Enligt 11 § IdF ska databasen ha till ändamål att ge information om sådana uppgifter som behövs i verksamhet hos Skatteverket för utfärdande av identitetskort. Någon ändring i sak av ändamålet med databasen är inte avsedd.

I *andra stycket* regleras s.k. sekundära ändamål. Bestämmelsen ger inte stöd för att samla in personuppgifter, utan rör utlämnande av uppgifter som behandlas med stöd av första stycket. I bestämmelsen klargörs att uppgifter som behandlas enligt första stycket får behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. En sådan bestämmelse om uppgiftslämnande finns t.ex. i 6 kap. 5 § OSL. Det erinras också om att finalitetsprincipen därutöver gäller vid behandling av personuppgifter enligt lagen. Den principen innebär att personuppgifter får behandlas för andra ändamål än dem för vilka de har samlats in, under förutsättning att de nya ändamålen är förenliga med de tidigare ändamålen.

13 §

I paragrafen regleras när känsliga personuppgifter som anges i 13 § PUL får behandlas i databasen. Sådana uppgifter är personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, eller medlemskap i fackförening samt personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv.

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 12 § andra stycket IdF. Känsliga personuppgifter får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas även i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.3.

14 §

I paragrafen anges att en kopia av den ansiktsbild som identitetskortet har försetts med får behandlas i databasen. Bestämmelsen motsvarar delar av 12 § första stycket 3 IdF.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.3.

15 §

I paragrafen ges en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter databasen ska eller får innehålla. Ramarna för vilka uppgifter det kan röra sig om följer av 12 § första stycket.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.3.

16 §

Paragrafen motsvarar 16 § IdF och innebär att uppgift om ett identitetskorts giltighet får lämnas ut genom direktåtkomst.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.4.

17 §

I paragrafen anges sökbegränsningar som ska gälla för id-kortsdatabasen.

Första stycket motsvarar 14 § IdF och innebär att ansiktsbilden inte får användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling.

Av *andra stycket* följer att känsliga personuppgifter som avses i 13 § PUL och uppgifter om lagöverträdelser som avses i 21 § PUL inte får användas som sökbegrepp.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.4.

18 §

Paragrafen motsvarar 15 § IdF. I paragrafen hänvisas till bestämmelserna om rättelse och skadestånd i personuppgiftslagen. Genom paragrafen blir dessa bestämmelser tillämpliga även vid behandling av personuppgifter i strid med denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den. Bestämmelserna om rättelse och skadestånd finns i 28 och 48 §§ PUL.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.4.4.

19 §

I paragrafen anges att beslut enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att det krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Paragrafen ersätter 18 § IdF, vari ges en upplysning om överklagandebestämmelsen i 22 a § förvaltningslagen (1986:223).

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.5.

20 §

I paragrafen anges att beslut enligt lagen gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet. Paragrafen motsvarar 19 § IdF.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 7.5.

10.3 Förslaget till lag om ändring i äktenskapsbalken

16 kap.

1 §

I paragrafen finns bestämmelser om att det ska föras ett äktenskapsregister och om när uppgifter ska tas in i registret.

Första stycket har ändrats så att det framgår att det är Skatteverket som för äktenskapsregistret.

Andra stycket har upphävts med anledning av att den nya lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter reglerar på vilket sätt äktenskapsregistret får föras.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.4.

10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

1 kap.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om de ändamål för vilka uppgifter får behandlas.

Punkten 8, som gäller verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken, har upphävts med anledning av den nya lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

2 kap.

2 §

Paragrafen anger vilken personkrets det får finnas uppgifter om i beskattningsdatabasen.

Ändringen är en följd av den ändrade numreringen i 1 kap. 4 § första stycket.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen.

Punkten 12, som gäller uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken, har upphävts med anledning av den nya lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

I tredje stycket har redaktionella ändringar gjorts.

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka begrepp som får användas vid sökning i beskattningsdatabasen.

Andra stycket har upphävts med anledning av den nya lagen om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

10.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet

2 kap.

8 §

Paragrafen reglerar i vilken utsträckning myndigheter får ha direktåtkomst till uppgifter i folkbokföringsdatabasen.

Första stycket motsvarar första meningen i nuvarande bestämmelse. I stycket finns en uppräkningslista över uppgifter som en myndighet får ha direktåtkomst till. Uppgift om distrikt läggs till denna lista.

Andra stycket är nytt och motsvarar delvis andra meningen i den nuvarande bestämmelsen. I stycket regleras när en myndighet får ges direktåtkomst till andra uppgifter än sådana som anges i första stycket.

Jämfört med den hittills varande lagregleringen består utvidgningen av möjligheten till direktåtkomst enligt andra stycket i att direktåtkomst får omfatta även uppgifter om yrkanden, grunder och beslut i ett ärende samt inkomna och upprättade handlingar. Nytt är även att det anges i lagtexten att direktåtkomst får medges endast till uppgift som den mottagande myndigheten behöver för att fullgöra sitt uppdrag samt att direktåtkomst i dessa fall inte får medges om det är olämpligt ur integritetssynpunkt.

Bedömningen av den mottagande myndighetens behov av uppgifter måste göras utifrån vilken typ av uppgifter den mottagande myndigheten behöver och inte utifrån behovet i varje enskilt fall.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 6.1.

I paragrafen regleras i vilken utsträckning en enskild får ha direktåtkomst till uppgifter i folkbokföringsdatabasen.

I *andra stycket* har uppgift om samband inom folkbokföringen med den enskilde eller med barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för lagts till de uppgifter om annan person än den enskilde själv som en enskild får ha direktåtkomst till efter att regeringen har meddelat föreskrifter om det. Vidare har hänvisningen till 8 § första meningen ersatts av en hänvisning till 8 kap. första stycket. Den ändrade hänvisningen utgör endast en följdändring med anledning av den nya utformningen av 8 §. I stycket har också vissa redaktionella ändringar gjorts.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 6.2.

10.6 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

1 kap.

1 §

Ändringen av paragrafen, som reglerar lagens innehåll, föranleds av att det har införts ett nytt kapitel, 42 a kap. i lagen.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 8.1.

42 a kap.

1 §

Paragrafen, som liksom hela kapitlet är ny, motsvarar 19 kap. 6 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261). Motsvarande bestämmelser fanns tidigare i 3 kap. 16 § taxeringslagen (1990:324) och 14 kap. 8 § första stycket skattebetalningslagen (1997:483). Bestämmelsen innebär en sådan uppgiftsskyldighet som enligt 10 kap. 28 § första stycket OSL bryter sekretess för de uppgifter som begärs ut.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 8.1.

Sammanfattning av Skatteverkets promemoria Beskattningsdatabasen, bouppteckning och dödsboanmälan

Promemorians sammanfattning har kortats. Här redovisas endast de förslag som denna proposition behandlar.

Promemorian innehåller förslag till reglering av behandlingen av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter. När det gäller bouppteckningsverksamheten föreslås att regleringen för dessa uppgifter flyttas från lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, SdbL till den nya lagen som även reglerar verksamheten med äktenskapsregistret. Detta sker med anledning av att hanteringen av bouppteckningar inte längre kommer att ske i beskattningsdatabasen utan i ett nytt tekniskt system. Även vissa andra ändringar rörande handläggningen av ärenden i de ovan nämnda verksamheterna föreslås, bland annat genom att samtliga handläggningsregler samlas i en gemensam förordning.

Sammanfattning av Skatteverkets promemoria Folkbokföring och SPAR – några registerfrågor

Prop. 2015/16:28
Bilaga 2

Promemorians sammanfattning har kortats. Här redovisas endast de förslag som denna proposition behandlar.

I denna promemoria lämnas förslag avseende regleringen av behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

Förslagen om behandlingen av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet avser att

- skapa förutsättningar för en mer flexibel hantering av utlämnande i elektronisk form av folkbokföringsuppgifter till andra myndigheter,
- öka möjligheterna till elektroniskt utlämnande av bl.a. personbevis till enskilda,

Folkbokföringsdatabasen används för att lämna ut folkbokföringsuppgifter elektroniskt till andra myndigheter. Bestämmelserna grundar sig på att myndigheterna ska kunna få de uppgifter som de behöver för sin verksamhet samtidigt som de enskildas behov av skydd för den personliga integriteten ska beaktas. Förslagen i dessa delar syftar till att skapa en mer flexibel reglering som bättre kan möta förändrade behov av uppgifter för olika myndigheter, utan att göra intrång på berättigade krav på skydd för personlig integritet.

Förslagen avseende elektroniskt utlämnande till enskilda syftar till att skapa mer utrymme för enskilda att få ut uppgifter från folkbokföringen i elektronisk form. Detta kan ske i form av ett ”elektroniskt personbevis”. Förslagen omfattar bl.a. utlämnande genom tjänsten ”Mina Meddelanden” och liknande tjänster.

Sammanfattning av promemorian Vissa registerfrågor

Från och med den 1 juli 2011 gäller ett förstärkt skydd för den personliga integriteten i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Begränsningar i skyddet får endast ske genom lag. I promemorian behandlas ett antal bestämmelser som i dag finns i förordning utifrån frågeställningen om de bör ges lagform. I promemorian föreslås en lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige och att en bestämmelse om myndigheters uppgiftsskyldighet gentemot Skatteverket förs in i skatteförfarandelagen (2011:1244). Därutöver behandlas ett antal bestämmelser som bedöms bör vara kvar i förordning.

Lagförslagen i Skatteverkets promemoria Beskattningsdatabasen, bouppteckning och äktenskapsregister

Prop. 2015/16:28
Bilaga 4

Promemorians lagförslag har kortats. Här redovisas endast de ändringsförslag som denna proposition behandlar.

Förslag till lag (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte och tillämpningsområde

Lagens syfte

1 § Syftet med denna lag är att ge Skatteverket möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i verkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid en sådan behandling.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller vid Skatteverkets behandling av personuppgifter i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna.

Lagen gäller om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifter ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av uppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

3 § Behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Förhållandet till personuppgiftslagen

4 § Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats i anslutning till denna lag.

De begrepp som används i denna lag har samma betydelse som i 3 § personuppgiftslagen.

Bestämmelserna i 5-10 §§ personuppgiftslagen gäller även vid behandling av uppgifter om avlidna.

Personuppgiftsansvar

5 § Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför med anledning av denna lag.

Ändamål

6 § Personuppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Känsliga personuppgifter

7 § Uppgifter i en handling som kommit in i ett ärende, vilken innehåller sådana känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204), PuL får behandlas.

Känsliga uppgifter i en handling som har upprättats i ett ärende, får behandlas om dessa uppgifter är nödvändiga för ärendets handläggning.

Sökbegrepp

8 § Vid sökning får endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Som sökbegrepp får dock inte uppgift som avses i 7 § användas.

Utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling

9 § Uppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om utlämnande på medium för automatiserad behandling.

Rättelse och skadestånd

10 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller även vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

Avgifter

11 § Regeringen eller den myndigheten som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för utlämnande av personuppgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § äktenskapsbalken (1987:230) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

1 §

För hela landet gemensamt *skall* föras ett äktenskapsregister för inskrivning av de uppgifter som *skall* registreras enligt denna balk eller som *skall* tas in i registret enligt andra bestämmelser.

Närmare föreskrifter om hur äktenskapsregistret *skall* föras meddelas av regeringen.

För hela landet gemensamt *ska* föras ett äktenskapsregister för inskrivning av de uppgifter som *ska* registreras enligt denna balk eller som *ska* tas in i registret enligt andra bestämmelser.

Äktenskapsregistret ska föras av Skatteverket för att tillhandahålla information om vissa förhållanden mellan makar.

Lagen (201X:XXX) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter innehåller bl.a. bestämmelser om hur personuppgifter får behandlas i äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheterna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § och 2 kap. 3 och 10 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse¹.

1 kap.

4 §²

Uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs hos Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter,

2. bestämmande av pensionsgrundande inkomst,

3. fastighetstaxering,

4. revision och annan analys- eller kontrollverksamhet,

5. tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning,

6. handläggning

a) enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter och

b) av andra frågor om ansvar för någon annans skatter och avgifter,

7. fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande,

8. *verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,*

9. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

10. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad, och

11. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas för tillhandahållande av information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

2 kap.

3 §

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2014:1477.

2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare,

3. registrering för skatter och avgifter,

4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,

5. bestämmande av skatter och avgifter,

6. underlag för fastighetstaxering,

7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,

8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,

9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,

10. yrkanden och grunder i ett ärende,

11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,

12. uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

13. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

14. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, och

15. uppgifter om sjuklönekostnad.

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

10 §

Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får endast uppgift om namn, person- eller samordningsnummer, beteckning för fastighet samt uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) användas som sökbegrepp.

I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar uppgift som avses i 1 kap. 7 § enligt ärvdabalken får vid sökning i användas. skattedatabasen endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Lagförslagen i Skatteverkets promemoria Folkbokföring och SPAR-några registerfrågor

Promemorians lagförslag har kortats. Här redovisas endast de ändringsförslag som denna proposition behandlar.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 och 9 §§ lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet ska ha följande lydelse.

2 kap.

8 §¹

En myndighet får ha En myndighet får ha
direktåtkomst till uppgift om direktåtkomst till uppgift om
person- eller samordningsnummer, person- eller samordningsnummer,
namn, adress, folkbokförings- namn, adress, folkbokförings-
fastighet, lägenhetsnummer och fastighet, lägenhetsnummer, *distrikt*
folkbokföringsort samt och folkbokföringsort samt
avregistrering från folkbok- avregistrering från folkbok-
föringen. En myndighet får även ha föringen.
som avses i 3 § första och tredje
styckena om myndigheten enligt lag
eller förordning får behandla *dem*.

En myndighet får även ha
direktåtkomst till *annan uppgift i*
databasen om myndigheten
behöver uppgiften för att fullgöra
sitt uppdrag och får behandla den.
Uppgift som avses i 3 § andra
stycket får dock inte lämnas ut
genom direktåtkomst. Direkt-
åtkomst får inte medges om det är
olämpligt ur integritetssynpunkt.

9 §

En enskild får ha direktåtkomst till uppgifter i databasen endast om
regeringen har meddelat föreskrifter om det.

Regeringen eller den myndighet Regeringen eller den myndighet

¹ Senaste lydelse 2006:380.

som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första stycket. Åtkomst till uppgifter om annan person än den enskilde själv får dock medges endast till uppgifter som avses i 8 § första *meningen*.

som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första stycket. Åtkomst till uppgifter om annan person än den enskilde själv får dock medges endast till uppgifter som avses i 8 § första *stycket och till uppgift om samband inom folkbokföringen med den enskilde*.

Prop. 2015/16:28
Bilaga 5

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Lagförslagen i promemorian Vissa registerfrågor

Förslag till lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer (den utfärdande myndigheten) kan utfärda ett identitetskort på ansökan av en person som har fyllt 13 år och som är folkbokförd i landet enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Ansökan

2 § Den som ansöker om ett identitetskort är skyldig att i samband med ansökan

1. låta den utfärdande myndigheten ta en bild i digitalt format av sökandens ansikte eller, om det finns synnerliga skäl, ge in ett välliknande fotografi, och styrka sin identitet och övriga personuppgifter.

3 § Om sökanden har uppehållstillstånd i Sverige ska han eller hon, om inte särskilda skäl talar mot det, anses ha styrkt sin identitet om de uppgifter som lämnas i ansökan om identitetskort stämmer överens med vad som har registrerats i fråga om uppehållstillståndet när det gäller vissa uppgifter som närmare anges av regeringen.

Sökanden ska ange om han eller hon vill styrka identiteten på detta sätt.

4 § En ansökan om identitetskort ska avslås om förutsättningarna i 1 § inte är uppfyllda eller det som anges i 2 § denna lag eller som har föreskrivits av regeringen i fråga om ansökan inte har iakttagits och sökanden inte har följt en uppmaning att avhjälpa bristen.

Återkallelse

5 § Ett identitetskort ska återkallas om hinder mot bifall till ansökan förelåg vid tiden för identitetskortets utfärdande och hindret består,

1. någon väsentlig uppgift som framgår av identitetskortet är felaktig eller inte längre gäller, eller

2. någon annan än den som identitetskortet är utställt på förfogar över kortet.

Behandling av personuppgifter

Prop. 2015/16:28

Bilaga 6

6 § Den utfärdande myndigheten ska med hjälp av automatiserad behandling föra en databas med en samling uppgifter om identitetskort för folkbokförda i Sverige.

7 § Vid behandling av personuppgifter i databasen gäller personuppgiftslagen (1998:204) om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

8 § Den utfärdande myndigheten är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför.

9 § Personuppgifter får behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort.

Personuppgifter som behandlas för de ändamål som anges i första stycket får också behandlas för att fullgöra ett uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

10 § Känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

11 § Kopia av den ansiktsbild som identitetskortet har försetts med får behandlas i databasen.

12 § Uppgift om ett identitetskorts giltighet får lämnas ut genom direktåtkomst.

13 § Ansiktsbilden enligt 2 § 1 och 11 § får inte användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling.

14 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd tillämpas på motsvarande sätt vid behandling av personuppgifter i strid med denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Övriga bestämmelser

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om ansökan, utfärdande och återkallelse av identitetskort om behandling av personuppgifter i databasen.

16 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Prop. 2015/16:28
Bilaga 6

17 § Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244) att det i lagen ska införas ett nytt kapitel, 40 a kap., och en ny paragraf, 40 a kap. 1 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 a kap. Utlämnande av
uppgifter till Skatteverket

1 §

Uppgifter som en myndighet förfogar över och som behövs för kontroll eller beslut enligt denna lag ska på Skatteverkets begäran lämnas till verket.

Första stycket gäller dock inte i fråga om uppgifter för vilka sekretess gäller till följd av 15 kap. 1 eller 2 § eller 16 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller en bestämmelse till vilken det hänvisas i någon av dessa paragrafer.

Om sekretess gäller för uppgift enligt någon annan bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen och ett utlämnande skulle medföra synnerligt men för något enskilt eller allmänt intresse, är en myndighet uppgiftsskyldig bara om regeringen på ansökan av Skatteverket beslutar att uppgiften ska lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Förteckning över remissinstanserna

Skatteverkets promemoria Beskattningsdatabasen, bouppteckning och äktenskapsregister

Promemorian har remitterats till: Riksdagens ombudsmän, Uppsala tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Justitiekanslern, Domstolsverket, Datainspektionen, Kronofogdemyndigheten, Statistiska centralbyrån, Svensk Försäkring, Svensk Inkasso, Svenska Bankföreningen och Sveriges advokatsamfund.

Riksdagens ombudsmän har avstått från att lämna synpunkter på promemorian.

Yttrande har vidare inkommit från Lantbrukarnas Riksförbund, Företagarna och Svenskt näringsliv.

Skatteverkets promemoria Folkbokföring och SPAR – vissa registerfrågor

Promemorian har remitterats till: Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Stockholm, Justitiekanslern, Domstolsverket, Rikspolisstyrelsen, Konsumentverket, Migrationsverket, Datainspektionen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Statskontoret, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, Kammarkollegiet, Statistiska centralbyrån, Centrala studiestödsnämnden, Post- och telestyrelsen, E-legitimationsnämnden, Riksarkivet, Arbetsförmedlingen, Bring Citymail AB, Bisnode Information AB, Frivilligorganisationernas Insamlingsråd, Näringslivets delegation för Marknadsrätt, Posten AB, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Svenskt Inkasso, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Kvinnojourers Riksförbund, Sveriges Marknadsförbund, SWEDMA, Trossamfundet Svenska kyrkan och UC AB.

Riksdagens ombudsmän har avstått från att lämna synpunkter på promemorian.

Något yttrande har inte kommit in från Frivilligorganisationernas Insamlingsråd, Näringslivets delegation för Marknadsrätt och Sveriges Marknadsförbund.

Promemorian Vissa registerfrågor

Promemorian har remitterats till: Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Polismyndigheten, Migrationsverket, Datainspektionen, Tullverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten Transportstyrelsen,

Riksdagens ombudsmän har avstått från att lämna något yttrande.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte

1 § Syftet med denna lag är att ge Skatteverket möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i verkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid en sådan behandling.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 5–9 §§ gäller även vid behandling av uppgifter om avlidna.

3 § Behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Förhållandet till personuppgiftslagen

4 § Vid behandling av personuppgifter som omfattas av denna lag gäller personuppgiftslagen (1998:204), om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Personuppgiftsansvar

5 § Skatteverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför.

Tillåtna ändamål

6 § Personuppgifter får behandlas om det behövs i Skatteverkets äktenskapsregister- och bouppteckningsverksamheter.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i

Behandling av känsliga personuppgifter

7 § Känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas även i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

Sökbegrepp

8 § Vid sökning får endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar får dessutom namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Som sökbegrepp får inte känsliga personuppgifter som avses i 7 § användas.

Utlämnande av personuppgifter på medium för automatiserad behandling

9 § Personuppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling om det inte är olämpligt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om begränsningar av möjligheterna att lämna ut personuppgifter på medium för automatiserad behandling.

Rättelse och skadestånd

10 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd tillämpas också vid behandling av personuppgifter i strid med denna lag.

Avgifter

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om avgifter för utlämnande av uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Förslag till lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer (den utfärdande myndigheten) kan utfärda ett identitetskort på ansökan av en person som har fyllt 13 år och som är folkbokförd i landet enligt folkbokföringslagen (1991:481).

Ansökan

2 § Den som ansöker om ett identitetskort är skyldig att i samband med ansökan

1. låta den utfärdande myndigheten ta en bild i digitalt format av sökandens ansikte eller, om det finns synnerliga skäl, ge in ett välliknande fotografi, och

2. styrka sin identitet och övriga personuppgifter.

3 § Om sökanden har uppehållstillstånd i Sverige ska han eller hon anses ha styrkt sin identitet om de uppgifter som lämnas i ansökan om identitetskort stämmer överens med vad som har registrerats i fråga om uppehållstillståndet. Identiteten ska dock inte anses ha styrkts på detta sätt, om särskilda skäl talar emot det.

Sökanden ska ange om han eller hon vill styrka identiteten på detta sätt.

4 § En ansökan om identitetskort ska avslås om förutsättningarna i 1 § inte är uppfyllda eller det som anges i 2 § eller som har föreskrivits av regeringen i fråga om ansökan inte har iakttagits och sökanden inte har följt en uppmaning att avhjälpa bristen.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om ansökan och utfärdande av identitetskort.

Återkallelse

6 § Ett identitetskort ska återkallas om

1. det fanns hinder mot att utfärda identitetskort vid tiden för utfärdandet och hindret fortfarande består,

2. någon väsentlig uppgift som framgår av identitetskortet är felaktig eller inte längre gäller, eller

3. någon annan än den som identitetskortet är utställt på förfogar över kortet.

Behandling av personuppgifter i en databas

Prop. 2015/16:28

Bilaga 8

7 § Den utfärdande myndigheten ska med hjälp av automatiserad behandling föra en databas med en samling uppgifter om identitetskort för folkbokförda i Sverige.

8 § Behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag får utföras även om den registrerade motsätter sig behandlingen.

Förhållandet till personuppgiftslagen

9 § Vid behandling av personuppgifter i databasen gäller personuppgiftslagen (1998:204) om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Personuppgiftsansvar

10 § Den utfärdande myndigheten är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför.

Ändamål

11 § Personuppgifter får behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Innehållet i databasen

12 § Känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får behandlas i en handling som har lämnats i ett ärende. Sådana uppgifter får behandlas även i en handling som har upprättats i ett ärende, om de är nödvändiga för ärendets handläggning.

13 § En kopia av den ansiktsbild som identitetskortet har försetts med får behandlas i databasen.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter databasen ska eller får innehålla.

Utlämnande av uppgift om identitetskorts giltighet

15 § Uppgift om ett identitetskorts giltighet får lämnas ut genom direktåtkomst.

Sökbegränsningar

16 § Ansiktsbilden enligt 2 § 1 och 13 § får inte användas vid sökning med hjälp av automatiserad behandling.

Känsliga personuppgifter som avses i 12 § och uppgifter om lagöverträdelser som avses i 21 § personuppgiftslagen (1998:204) får inte användas som sökbegrepp.

Rättelse och skadestånd

17 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd tillämpas också vid behandling av personuppgifter i strid med denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Övriga bestämmelser

18 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

19 § Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken

Prop. 2015/16:28

Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § äktenskapsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

1 §¹

För hela landet gemensamt *skall* För hela landet gemensamt *ska*
föras ett äktenskapsregister för *Skatteverket föra* ett äktenskaps-
inskrivning av de uppgifter som register för inskrivning av de
skall registreras enligt denna balk uppgifter som *ska* registreras enligt
eller som *skall* tas in i registret denna balk eller som *ska* tas in i
enligt andra bestämmelser. registret enligt andra bestämmelser.

*Närmare föreskrifter om hur
äktenskapsregistret skall föras
meddelas av regeringen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § och 2 kap. 3 och 10 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²

Uppgifter får behandlas för tillhandahållande av information som behövs hos Skatteverket för

1. fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter,
2. bestämmande av pensionsgrundande inkomst,
3. fastighetstaxering,
4. revision och annan analys- eller kontrollverksamhet,
5. tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning,

6. handläggning

a) enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter och

b) av andra frågor om ansvar för någon annans skatter och avgifter,

7. fullgörande av ett åläggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande,

8. verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

9. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

10. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad, och

11. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

8. hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

9. hantering av uppgifter om sjuklönekostnad, och

10. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

Uppgifter som får behandlas enligt första stycket får även behandlas för tillhandahållande av information som behövs i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet enligt lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

² Senaste lydelse 2014:1477.

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet, medborgarskap, bosättning och familjeförhållanden,
2. en juridisk persons identitet, säte, ägarförhållanden samt firmatecknare och andra företrädare,
3. registrering för skatter och avgifter,
4. underlag för fastställande av skatter och avgifter,
5. bestämmande av skatter och avgifter,
6. underlag för fastighetstaxering,
7. revision och annan kontroll av skatter och avgifter,
8. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2007:324) om Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter,
9. avgiftsskyldighet till ett registrerat trossamfund och medlemskap i fackförening,
10. yrkanden och grunder i ett ärende,
11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende,
12. uppgifter som behövs i verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken,

13. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

14. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, och

15. uppgifter om sjuklöne-kostnad.

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer *meddelar* närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

12. uppgifter som behövs vid hantering av underrättelser från arbetsgivare om anställning av utlänningar som avses i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige,

13. uppgifter som behövs för handläggning enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, och

14. uppgifter om sjuklöne-kostnad.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

³ Senaste lydelse 2014:1477.

Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får endast uppgift om namn, person- eller samordningsnummer, beteckning för fastighet samt uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) användas som sökbegrepp.

I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken får vid sökning i skattedatabasen endast uppgifter som avses i 5 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Som sökbegrepp får dock inte uppgift som avses i 1 kap. 7 § användas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

⁴ Senaste lydelse 2009:491. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet

Prop. 2015/16:28
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 och 9 §§ lagen (2001:182) om
behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokförings-
verksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 §²

En myndighet får ha direktåtkomst till uppgift om person- eller samordningsnummer, namn, adress, folkbokföringsfastighet, lägenhetsnummer och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen. En myndighet får även ha direktåtkomst till andra uppgifter som avses i 3 § första och tredje styckena om myndigheten enligt lag eller förordning får behandla dem.

En myndighet får ha direktåtkomst till uppgift om person- eller samordningsnummer, namn, adress, folkbokföringsfastighet, lägenhetsnummer, *distrikt* och folkbokföringsort samt avregistrering från folkbokföringen.

En myndighet får även ha direktåtkomst till andra uppgifter i databasen om myndigheten behöver uppgifterna för att fullgöra sitt uppdrag och får behandla dem. Uppgifter som avses i 3 § andra stycket får dock inte lämnas ut genom direktåtkomst. Direktåtkomst får inte medges om det är olämpligt ur integritetssynpunkt.

9 §

En enskild får ha direktåtkomst till uppgifter i databasen endast om regeringen har meddelat föreskrifter om det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första stycket. Åtkomst till uppgifter om annan person än den enskilde själv får dock medges endast till uppgifter

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § *regeringsformen* meddela föreskrifter om vilka uppgifter som får omfattas av direktåtkomst enligt första stycket. Åtkomst till uppgifter om annan person än den

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:671.

² Senaste lydelse 2006:380.

Prop. 2015/16:28
Bilaga 8

som avses i 8 § första *meningen*.

enskilde själv får dock medges endast till uppgifter som avses i 8 § första stycket och till uppgifter om samband inom folkbokföringen med den enskilde eller med barn under 18 år som den enskilde är vårdnadshavare för.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Prop. 2015/16:28
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att 1 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas ett nytt kapitel, 42 a kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

I denna lag finns bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatter och avgifter.

Innehållet i lagen är uppdelat enligt följande.

AVDELNING VIII. UTREDNING
OCH KONTROLL

42 kap. – Tillsyn över kassa-
register och kontrollbesök

AVDELNING IX ERSÄTTNING
FÖR KOSTNADER FÖR
OMBUD, BITRÅDE ELLER
UTREDNING

AVDELNING VIII. UTREDNING
OCH KONTROLL

42 kap. – Tillsyn över kassa-
register och kontrollbesök

42 a kap. – *Myndigheters
skyldighet att lämna uppgifter på
Skatteverkets begäran*

AVDELNING IX ERSÄTTNING
FÖR KOSTNADER FÖR
OMBUD, BITRÅDE ELLER
UTREDNING

**42 a kap. Myndigheters skyldig-
het att lämna uppgifter på
Skatteverkets begäran**

1 §

*Uppgifter som en myndighet
förfogar över och som behövs för
kontroll eller beslut enligt denna
lag ska på Skatteverkets begäran
lämnas till verket.*

*Första stycket gäller dock inte i
fråga om uppgifter för vilka
sekretess gäller till följd av 15 kap.
1 eller 2 § eller 16 kap. 1 §
offentlighets- och sekretesslagen
(2009:400) eller en bestämmelse*

¹ Senaste lydelse 2015:69.

till vilken det hänvisas i någon av dessa paragrafer.

Om sekretess gäller för en uppgift enligt någon annan bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen och ett utlämnande skulle medföra synnerligt men för något enskilt eller allmänt intresse, är en myndighet uppgiftsskyldig bara om regeringen på ansökan av Skatteverket beslutar att uppgiften ska lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2015-09-18

Närvarande: F.d. justitieråden Lennart Hamberg och Olle Stenman samt justitierådet Agneta Bäcklund.

Vissa frågor om behandling av personuppgifter och regleringen av id-kortsverksamheten hos Skatteverket

Enligt en lagrådsremiss den 3 september 2015 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om behandling av personuppgifter i Skatteverkets äktenskapsregister och bouppteckningsverksamheter,
2. lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige,
3. lag om ändring i äktenskapsbalken,
4. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,
5. lag om ändring i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet,
6. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Helena Persson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om identitetskort för folkbokförda i Sverige

5 och 14 §§

I paragraferna finns upplysningar om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela ytterligare föreskrifter om

1. ansökan och utfärdande av identitetskort (5 §) och,
2. vilka uppgifter databasen ska eller får innehålla (14 §).

Fråga är om dessa upplysningar är avsedda att ge en heltäckande bild av vilka ytterligare föreskrifter som kan förväntas. I 5 § anges, som nämnts, att föreskrifterna kan avse ansökan om och utfärdande av identitetskort, frågor som regleras i 1–4 §§ i lagen. I 6 § lagen finns bestämmelser om återkallelse av identitetskort, utan någon upplysning om föreskriftsrätten. Ändå framgår av den nuvarande regleringen, 7–8 §§ förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige, att det nu finns föreskrifter om hur det ska förfaras med återkallade identitetskort.

Enligt Lagrådets mening finns det skäl att överväga vilken räckvidd upplysningsbestämmelserna bör ha, och också om dessa kan samordnas i en paragraf.

I paragrafen regleras ändamålet med databasen. Där anges i första stycket att personuppgifter ska få behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort.

En liknande skrivning finns i 11 § förordningen (2009:284) om identitetskort för folkbokförda i Sverige. Även i 1 kap. 4 § lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet anges som ändamål att behandlingen av uppgifter ska ske för ”tillhandahållande av information som behövs” i olika ärenden hos myndigheten.

Att ”tillhandahålla information” synes i dessa sammanhang inte uttrycka mer än att myndigheten i sin verksamhet får använda databasen för de ändamål som närmare anges i bestämmelserna.

Enligt Lagrådets mening bör övervägas att förenkla första stycket i paragrafen och formulera den enligt följande:

Personuppgifter får behandlas om det behövs i den utfärdande myndighetens verksamhet för utfärdande av identitetskort.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 oktober 2015

Närvarande: Statsministern S Löfven, ordförande, och statsråden Å Romson, Y Johansson, S-E Bucht, P Hultqvist, H Hellmark Knutsson, Å Regnér, P Bolund, M Kaplan, A Bah Kuhnke, G Fridolin, G Wikström, A Hadzialic

Föredragande: statsrådet P Bolund

Regeringen beslutar proposition Vissa frågor om behandling av personuppgifter och regleringen av id-kortsverksamheten hos Skatteverket